REDACȚIUNEA,
Administrațiunea și Tipografia.
BRAȘOV, piața mare Nr. 30.
Scrisori nefrancate nu se primesc. Manuscripte nu se retrimet.

INSERATE se primesc la ADMINISTRAȚIUNE în Brașov și la următórele Birouri de anunciuri:

In Viena: M. Dukes Nachf. Max. Augenfeld & Emerich Lesner. Heinrich Schalek. Rudolf Mosse. A. Oppelike Nachf. Anton Oppelik. In Budapesta: A. V. Goldberger, Ekstein Bernat. In Hamburg: Karolyi & Liebmann.

PREȚUL INSERȚIUNILOR: o seriă garmond pe o colónă 6 cr.
— Publicări mai dese după tarifă și învoială.
RECLAME pe pagina a 3-a o seriă 10 cr. séu 30 bani.

GAZETA TRANSILVANIEI

(Număr de Duminecă 33)

„GAZETA“ iese în fiăcare ḍi.

Abonamente pentru Austro-Ungaria:
Pe un an 12 fl., pe șése luni 6 fl., pe trei luni 3 fl.
N-rii de *Duminecă* 2 *fl.* pe an.

Pentru România și străinătate:
Pe un an 40 franci, pe șése luni 20 fr., pe trei luni 10 fr.
N-rii de *Duminecă* 8 franci.

Se prenumeră la tóte oficiele poștale din întru și din afară și la d-nii colectori.

Abonamentul pentru Brașov
Administrațiunea, Piața mare Târgul Inului Nr. 30, etagiu I.: Pe un an 10 fl., pe șése luni 5 fl., pe trei luni 2 fl. 50 cr. Cu dusul în casă: Pe un an 12 fl., pe 6 luni 6 fl., pe trei luni 3 fl. — Un esemplar 5 cr. v. a. séu 15 bani. — Atât abonamentele cât și inserțiunile sunt a se plăti înainte.

Nr. 180.—Anul LXIII. Brașov, Duminecă 13 (26) August. 1900.

Ajutorul propriu.

Imbunětățirea sorții materiale a preoțimei, a dăscălimei și în genere a poporului nostru este și trebue sě fiă obiectul celei mai mari îngrijiri a obștei nóstre românescĭ.

Plângerile contra sorții vitrege însě nu se vor puté curma cu succes pe câtă vreme înși-și aceia, carĭ o resimt mai mult, vor sta cu mânile în sîn, așteptând sě le vină așa ḍicênd de-a gata o îmbunětățire a sorții.

De multe-orĭ am publicat în colónele acestui ḍiar esemple mișcătóre despre hărnicia unor preoțĭ, carĭ, deși în impregiurărĭ fórte grele, sciind însě sě câștige bunăvoința și încrederea poporului, au putut prin stăruința tuturor sě adune în timp relativ scurt miĭ, ba chiar și ḍecĭ de mii florinĭ înființând printr'o bună și consciențiósă administrare fondurĭ, din ale căror interese se plătesc aḍĭ salariile întregĭ orĭ în parte ale învětătorilor, scutind prin acésta poporul de repartițiunĭ și ajutându-se unii pe alții și în alte chipurĭ.

Nu de mult publicarăm în privința acésta o corespondență din ținutul Gherlei, în care ni-se arăta cum într'o comună de acolo prin înființarea unui grânar de bucate s'a putut aduna după 20—30 de anĭ un capital de câte-va ḍecĭ de mii florinĭ din care și-au ridicat o frumósă biserică, scólă solidă, casă parochială și mai dispun și aḍĭ de un fond îndestulitor pentru a puté plăti salarul învětătorului.

De ce óre nu s'ar puté imita asemenea fapte frumóse; de ce nu sciu preoții noștri sě-șĭ ajute sieșĭ ușurând în acelașĭ timp și sarcinele poporului ér sě nu aștepte grația altora?

Nimic mai uricios, și trist decât a vedé preoțĭ românĭ—cum, durere, s'au věḍut în acest an atâția și cu ocasiunea împărțirei nemernicelor ajutóre dela guvern — têrêndu-se și umilindu-se ca nisce pěcătoșĭ înaintea atâtor slujbașĭ ungurescĭ.

Preoții, ca și învětătorii noștri, când pășesc prima-óră în mijlocul poporului ar trebui sě fiă mai consci de marea lor chiămare și înderte în aceste vremurĭ: ar trebui sě se gândéscă mai puțin la interesele lor particulare și mai mult la înaintarea causei poporului, căcĭ așa o vor brodi mai bine chiar și în ce privesce adevěratele lor interese. Căcĭ acei harnicĭ preoțĭ, despre carĭ am făcut amintire mai sus, adunând fondurĭ pentru scólă și biserică, de sigur că se află astăḍĭ ei înși-șĭ, ca și poporul căruia i-au ajutat, într'o stare mai bună materială și sunt cu consciința mai liniștită, decât acei colegĭ ai lor, carĭ umblă prăpădițĭ cerênd dela guvern pomană de câte 30—50 séu 100 fl.

Poporul nostru e mult mai deștept, decât ca sě nu vadă și sě nu simtă când cei ce stau în fruntea lui își risipesc talanții ca nisce năimițĭ, pe câtă vreme, décă ar fi mai pětrunșĭ de chiămarea lor și mai consciențioșĭ ar puté nu fără mare greutate sě ajungă departe cu popor cu tot.

Ar trebui sě scie orĭ ce preot și învětător, că încrederea poporului,— ce se póte câștiga însě numai prin muncă cinstită și stăruitóre spre binele obștesc — este o avere mai mare pentru el, decât tóte averile din lume, și că atuncĭ, când se bucură de acéstă încredere tóte něcasurile și tóte pedecile este în stare a-le învinge mai ușor.

In anul acesta în cea mai mare parte a ținuturilor locuite de Românĭ recolta a fost bogată. Ĕtă o potrivită ocasiune, de care ar trebui sě profite preoții și învětătorii noștri, ca sě se nisuéscă a înființa prin comune așa numitele magasine de bucate, carĭ cum am arătat au dat pretutindenĭ resultate îmbucurătóre.

Mulțămita Monarchului.

Majestatea Sa monarchul nostru a dat un rescript prea înalt, în care mulțămesce tuturor *popórelor* din țerile corónei Sf. Ștefan pentru manifestațiunile de iubire și alipire din incidentul aniversării jubilare de 70 anĭ. Rescriptul a fost adresat ministrului președinte Coloman Szell cu provocarea, de a-l face cunoscut tuturor locuitorilor țěrii. Ĕtă mulțămita monarchului:

„Iubite Szell! Din incidentul „celei de-a 70-a aniversărĭ a nascerei mele, Mi-a sosit dela întrégă „poporațiune a țěrilor corónei un„gare felicitări atât de numěróse, și „fidelitatea încă s'a manifestat în „forme atât de variate, încât alipi„rea generală față de persóna Mea „și-a căpětat espresiune în mod „înălțător.

„Adênc mișcat te încredințez, „ca cea mai căldurósă și mai adêncă „a Mea mulțămită sě o facĭ cunos„cută țěrii întregĭ, ca *sě ajungă în* „*cea mai depărtată colibă.*

„Sě o scie *popórele* Ungariei, „că *viața mi-am dedicat'o binelui lor*, „că *Mě simt fericit promovându-le bu*„*năstarea*, că *în fidelitate, patriotism și* „*în încrederea imprumutată věd Eu* „*stîlpii puternici, pe carĭ se razimă vii*„*torul patriei.*

„Atot-puternicul Dumneḍeu sě „binecuvinteze și sě scutéscă legă„tura dintre mine și *popórele* Mele“.

Dat în Ischl, 19 Aug. 1900.

Francisc Iosif m. p.
Coloman Szell m. p.

*

Un rescript de acelașĭ cuprins a fost adresat și ministrului președinte austriac Koerber și care a fost publicat în fóia oficială din Viena.

România și Bulgaria.

Acțiunea diplomatică a guvernului român în conflictul cu Bulgaria, a avut de-ocamdată resultatul, că nu numai a atras luarea aminte a întregei Europe asupra uneltirilor criminale ale comitetelor secrete bulgărescĭ, dér a constrîns și pe guvernul bulgar sě-șĭ schimbe atitudinea de până acum.

In rěspunsul la nota a doua română, guvernul bulgar promite, că va trage la rěspundere înaintea justiției pe criminalii, carĭ prin omor și tot felul de amenințărĭ, au stors banĭ dela fruntașii coloniei române din Sofia pentru scopurile comitetului macedonean. Numai de s'ar ține de cuvênt.

Guvernul român a rěspuns iute și de grabă, cerênd energic měsurile cele mai seriόse contra celor amestecațĭ în asasinatele și înșelăciunile sěvîrșite și dovedind cabinetului Ivanciov, că până acum nu s'a purtat conciliant față cu România, căcĭ după reclamațiunile repețite ale României, n'a făcut până acum nimic, deși era dator sě dea mână de ajutor la descoperirea și pedepsirea vinovaților.

Foile bulgare cele mai multe se plâng, că guvernul și pressa română atacă vehement „și țără temeiŭ“ pe Bulgarĭ.

A mâhnit mult pe cei dela Sofia cu deosebire grandiósa manifestație, ce s'a făcut la Bucurescĭ Dumineca trecută, când s'a întrunit marele meeting conchemat de studenții românĭ. Au luat parte la acésta manifestație vre-o 40,000 de locuitorĭ ai capitalei. Din ferestrele caselor fâlfâiau stindarde tricolore. Tóte societățile române au luat parte cu steagurile lor îmbrăcate în doliu. S'au ținut discursurĭ înfocate, preamărind pe marele patriot macedonean Mihăileanu, care a căḍut jertfă urgiei bulgare, și s'a votat o moțiune prin care se protestéză și se înfieréză actele de sělbătăciă și crimele urzite de comitetul bulgar macedonean.

Acum Bulgarii vor trebui sě-șĭ bage mințile în cap, căcĭ chiar și organul ministeriului de esterne rusesc îĭ dojenesce aspru, ḍicênd, că „décă nu se vor cuminți în urma acțiunei diplomatice a României și nu vor înfrâna comitetul macedonean, atuncĭ la acest lucru îĭ vor sili marile puterĭ“.

FOILETONUL „GAZ. TRANS“.

Din înțelepciunea poporului.

Un om când-va, era fórte nedumerit de unele lucrurĭ, ce se întêmplau împrejurul luĭ. I-se părea, că Dumneḍeu prea face unele lucrurĭ fără chibzuință. Neputênd el sě și-le esplice, începů a-se îndoi de puterea Dumneḍeirii. Tot gândindu-se așa într'una, se hotărî într'o ḍi sě se ducă în lumea mare și sě se tot ducă până când va găsi pe cine-va, care sě i tâlmăcéscă pricina atâtor fapte, ce i se păreau lui nepotrivite.

Intr'o bună diminéță plecă la drum, și merse, merse și tot merse înainte, până când într'un târḍiu ajunse de pe urmă un călugăr. Cum se întâlniră, se prinseră tovarășĭ de drum. Călugărul, care era un înger trimis de Dumneḍeu, ascultă în tăcere pe tovarășul sěu de drum cu ce foc îi spunea pricina călětoriei sale. După ce isprăvi, călugărul îĭ ḍise:

Tainele lui Dumneḍeu sunt marĭ și nepătrunse de nimenĭ. Dér, pentru-că tu voescĭ a pătrunde ceva din ele, cei vedé sě nu te înspăimênte.

Merseră amêndoi pe drum, trecênd prin multe sate și orașe, pe câmpii și prin pădurĭ. Spre séră ajunseră la un sat. Se duseră la o casă și se rugară sě-i găzduéscă. Fură primițĭ cu multă bună-voință și li-se dete sě ospěteze din ajuns; apoi cu toții se culcară. Gazda avea un singur copilaș, pe care-l iubea, ca pe ochii din cap. Peste nópte, călugărul se sculă binișor de lângă tovarășul sěu și apropiindu-se de légăn omorî copilul. Când tovarășul călugărului věḍu acésta, rěmase încremenit de gróză; dér nu spuse nimic. A doua ḍi, când se deșteptară părinții copilului, ce sě vedĭ? Țipete și vaete! Drumeții plecară și-șĭ věḍură de drum. Călugărul fu întrebat de tovarășul sěu: Pentru ce ai făcut o faptă așa de rea? Acésta ai sciut sě rěsplătescĭ pe gazdă, pentru-că ne-a primit așa de bine? Călugărul îĭ rěspunse: e drept, că stăpânii casei sunt nisce ómenĭ cu frica lui Dumneḍeu și fórte primitorĭ de streinĭ; dér acest copil când se făcea mai mare trebuia sě-șĭ omóre părinții și de aceea Dumneḍeu l'a luat mai înainte, ca el sě nu-șĭ pótă sěvîrși crima.

A doua séră, ajungênd la alt sat, traseră la o casă fórte sěrăcăciósă. Și bărbatul și femeia îĭ primiră cu cea mai mare bucuriă. Deși amêndoi erau ómenĭ cinstițĭ și muncitorĭ, dér erau așa de săracĭ încât la masă mai nu avură ce mânca câte-șĭ patru. Prin casă, sěrăcia lucia și nimic mai de semă nu era, după care sě-țĭ alunece ochii. Un singer taler de argint — moștenit dela strămoșĭ — pe care îl păstrau ca o aducere aminte, femeia îl scóse și-l puse la masă dinaintea mosafirilor. După cină se culcară. Călugărul băgă de sémă unde a pus gazda acel taler; peste nópte se sculă, și luându-l, îl ascunse sub rasa sa. A doua ḍi călětorii porniră éră și la drum, fără ca gazda sě bage de sémă, că lipsesce talerul. Pe drum, îngrozit și de acéstă faptă a călugărului, tovarășul sěu îl întrebă din nou:

— Dér cu acest taler ce mai e?

Călugărul îĭ rěspunse:

— Cum ai věḍut, atât femeia, cât și bărbatul sunt ómenĭ cinstițĭ și fórte harnicĭ, dér nu se pot procopsi de fel. Pricina era acest taler. El este furat de un strămoș al lor dela o biserică și toți câțĭ au avut acest lucru sfînțit dér furat, în casa lor, nicĭ unul nu s'au putut procopsi. Dumneḍeu mi-a poruncit sě ridic din casa lor talerul, ca ei sě potă înainta, căcĭ amêndoi fiind ómenĭ cinstițĭ și muncitorĭ, în curênd vor ajunge cei mai de frunte în sat Bietul om nu mai ḍise nimic, ci merse mai departe.

A treia séră ajunseră în alt sat și aci traseră la o casă mare și frumósă a unui bogătaș. Dér fiind-că

Vocĭ asupra conflictului cu Bulgaria.

Diarul ce apare în limba francesă la Atena, „Le Messager d'Athènes", într'un articol intitulat „*Boxerers Bulgares*", după-ce arată cum sĕlbătĕcia aşa disişilor patrioţĭ bulgarĭ nu se póte compara, decât cu sĕlbatecul fanatism al Boxerilor séu naţionaliştilor chinesi, insistă asupra faptului, că tóte statele balcanice, carĭ au interese în Macedonia — Serbia, Grecia, Turcia, România — sunt molestate de banditescul pseudo-patriotism al bandelor năimite de comitetul central macedonean, şi conchide în terminii următorĭ:

„Crimele comitetului naţionalist bulgar nu mai au trebuinţă a fi dovedite. Dovada a fost de mult făcută. După părerea nóstră, nu numai România trebue sĕ rupă relaţiunile oficiale cu Sofia, dér chiar şi Grecia, Serbia şi Turcia însăşĭ, décă comitetul naţionalist nu capĕtă drépta osîndă a nelegiuirilor făptuite de dênsul".

*

In fine, chiar în Bulgaria se ridică vocĭ, carĭ judecă altfel atitudinea guvernului bulgar faţă de România, de cum o judecă organele sale autorisate de publicitate.

Étă cum se esprimă „*Now-Veac*", organul stambuloviştilor.

Protestând în contra solidarisării poporului bulgar cu cercurile oficiale din Bulgaria în faptele ce au jicnit România, diarul continuă astfel:

„Nu scim, ce ar fi descoperit instrucţiunea, scim însĕ că din tóte crimele, ce s'au sĕvîrşit până acum în Sofia, nu s'a descoperit nicĭ una. Noi şi tótă lumea avem dreptate sĕ tragem conclusia, că ele au fost organisate de *bătăuşii guvernului*, ale căror îndeletnicirĭ sunt *de a rĕspândi terórea în ţéră. Décă acestĭ individĭ n'ar fi fost conduşĭ de poliţia guvernului, ucigaşii ar fi trebuit sĕ fiă prinşĭ până acum şi condamnaţĭ.*

„Nu scim ce a găsit şi ce va fi descoperit pressa românéscă, dér în Bulgaria este sciut, că *nu se descopere acei ucigaşĭ, carĭ sunt protejaţĭ de guvern*".

Şi mai departe:

„Décă este cineva, care trebue sĕ fiă condamnat, *acesta este guvernul, care sĕvîrşesce şi îndémnă la asemenea crime*".

In fine, articolul se termină prin următorul pasagiŭ:

„O greşită politică ar fi, décă am încorda relaţiunile nóstre cu România şi am deveni agresivĭ faţă cu dênsa. Décă cineva este ameninţat sĕ-şĭ pérdă reputaţia din acéstă causă, în faţa lumei şi a poporului, acela este prinţul Ferdinand, care ţine un guvern, ce compromite statul şi poporul".

*

Étă ce scrie diarul „Mir", organul din Sofia al d-lui Stoiloff, în numĕrul sĕu dela 1 August, cu privire la evenimentele, ce se desfăşură în România:

„De decimĭ de anĭ încóce Bulgarii au trăit în România în cea mai mare linişte şi au fost devotaţĭ profesiunilor lor şi au fost protejaţĭ de guvernul lor.

„A trebuit ca la Sofia sĕ fiă un guvern „liberal" pentru-ca sĕ dispară scumpa armoniă, ce esistă între ambele ţĕrĭ, basată pe consideraţia şi stima reciprocă, carĭ au esistat mai înainte.

„*La acésta s'au mai adăogat şi casurile deselor asasinate şi atentate din Sofia, autorii cărora rĕmânênd nedescoperiţĭ*, persóne rĕuvoitóre au rĕspândit svonul, că aceste asasinate sunt în strînsă legătură cu activitatea unor societăţĭ de acolo, carĭ lucréză sub protecţia pe faţă a poliţiei şi în detrimentele intereselor române din Macedonia."

*

„Sunt mai ales două glasurĭ în pressa bulgară, — scrie „Timpul" din Bucurescĭ — carĭ ne pun pe gândurĭ.

„Organul stambulovist, „*Now-Veac*," care descarcă poporul bulgar de rĕspunderea în asasinatele şi estorcările comise de comitetul adrianopolitan, şi o aruncă în special asupra guvernului bulgar, care după spusele lui, stă sub terorismul celor ce compun comitetul.

„Al doilea glas din pressa bulgară, care ne face sĕ fim pesimiştĭ, este al organului comitetului macedonean, „*Les Reformes*", care ţine un limbagiu de o estremă violenţă şi necuviinţă. Acesta insultă în mod trivial ţéra nóstră, promite cununa de martirĭ asasinului lui Mihăileanu, şi declară categoric că décă „din întêm„plare şi prin imposibil guvernul bulgar „ar lua mĕsurĭ contra comitetului mace„donean, *imediat ar isbucni revoluţia în Bulgaria.*"

„Glasul acestui organ, combinat cu al lui „*Now-Veac*", sunt un simptom, care nu ne desvĕlue, ci ne afirmă o stare de lucrurĭ absolut îngrijitóre în Principatul vecin. Pentru-ca organul comitetului macedonean sĕ ţie un asemenea limbagiu şi sĕ ameninţe cu revoluţia, din două una trebue sĕ fiă adevĕrat: orĭ-că vorbesce astfel cu consimţĕmêntul guvernului bulgar, orĭ-că sĕ simte destul de tare, ca sĕ-l înfrunte.

„Ne abţinem de a ne pronunţa pentru una din aceste două ipotese; însĕ nu putem ascunde, că guvernul bulgar va trebui sĕ dea o *dovadă de neobicĭnuită energiă* spre a ne da satisfacţiă şi décă acéstă neobicĭnuită energiă se va produce, acésta va fi un strălucit succes diplomatic pentru ministrul nostru de esterne".

Meetingurile din România.

Cetim în „Epoca": Cât de adênc a fost rănită inima Românilor prin odiósa purtare a comitetului bulgaro-macedonean, se póte vedé din căldura, cu care locuitorii din tóte unghiurile ţĕrei se asociéză la durerea, ce ne-a lovit prin mórtea inimosului patriot Ştefan Mihăileanu.

Corpul didactic din Alexandria, a convocat pe cetăţenĭ, pentru Dumineca, 13 August, la un meeting patriotic pentru a-se glorifica memoria Românului căḑut, pe când îşĭ apĕra ţéra, sub glonţul Bulgarului mişel.

Un comitet de studenţĭ a lansat un superb apel, prin care învită, tot pentru Dumineca, pe Românii din Roşiorii-de-Vede, la un parastas, ce se va oficia în catedrala oraşului pentru odihna sufletului lui Ştefan Mihăileanu.

Tot pentru acéstă dată, cetăţenii din Piteştĭ sunt convocaţĭ la o întrunire, în care fruntaşii oraşului vor face elogiul acestui mare suflet românesc şi vor vesteji purtarea fără nume a poporului de ucigaşĭ, cărora le-am acordat pururea o aşa de largă ospitalitate.

De-asemenea la R.-Sărat se va ţine Dumineca o mare întrunire de protestare, întrunire convocată de toţĭ fruntaşii oraşului fără deosebire de culóre politică.

Instrucţia asasinatului.

D-l judecător de instruţiă Florescu a început coordonarea pieselor, ce formézâ dosarul complotului bulgăresc, la vederea dărei ordonanţei de urmărire şi facerea raportului, cerut de ministerul de esterne, pentru a fi pus în cunoscinţa guvernului din Sofia.

*

In Turnu-Măgurele a fost arestat de-unădĭ un óre-care Chiţcaroff.

Acesta, vĕr cu căpitanul Protogheroff, membru influent în comitetul revoluţionar, a fost dus erĭ în cabinetul 4 de instrucţiă, unde a fost supus unui interogatoriu. El a istorisit, că odată pentru a trece scrisorĭ din Bulgaria în România, s'a travestit în costum de soldat.

La perchisiţiunea, ce i-s'a făcut în Turnu-Măgurele, s'a găsit asupra sa o scrisóre, care, de-altminterĭ caraghiósă, cuprindea un secret de mare importanţă.

In acéstă scrisóre, care e scrisă către Sarafoff, se vorbesce de pătlăgele vinete, praz, cépă, cartofĭ, ér la urmă se termină cu cuvintele următóre: „*Fitowski se grăbesce*". E decĭ o probă destul de sigură, că Chiţcaroff, care era membru în comitetul revoluţionar, scia de asasinarea lui Fitowski.

*

In Zimnicea s'a făcut alaltăerĭ o arestare în persóna unui servitor al d-lui Nabotkoff, membru în consiliul judeţului Teleorman.

Causa acestei arestărĭ e, că fiind denunţat de către o persónă, la o perchisiţiune, ce i-s'a făcut s'a găsit asupra lui o scrisóre, pe care o aducea din Bulgaria în România. Acest servitor a fost arestat şi supus unei comisiunĭ rogatorii, ér d-l Florescu a ordonat o descindere la d-l Nabotkoff.

*

Şişcov, dascălul bisericii bulgare din Bucurescĭ, a fost pus erĭ în libertate, nedovedindu-se împotriva lui ceva compromiţĕtor.

Ameninţarea representantului român.

Diarul „Frankfurter Zeitung" are următórea telegramă din Constantinopol, cu data de 19 August:

„Comitetul macedonean a ameninţat pe agentul diplomatic al României la Sofia, d-l *Mişu*, care şi el este Macedonean. D-l Mişu, socotindu-şĭ viaţa în primejdiă, a intervenit pe cale diplomatică la Constantinopole, pentru a i-se trimite mai mulţĭ cavaşĭ".

Invĕţarea şi luminarea poporului.

I. P. S. Sa Metropolitul *Ioan Meţianu* a adresat preoţilor din archidiecesa gr. or. transilvană un circular acum în ajunul deschiderei anului şcolastic la şcólele nóstre poporale confesionale. Circularul cuprinde preţióse poveţe, ce se dau preoţimei pentru a lucra şi îngriji de învĕţarea şi luminarea poporului prin şcólă. In prima parte a circularei se arată cum numai prin luminarea minţii se póte dobândi binele şi fericirea pămêntéscă şi se arată, că datorinţa preoţilor este de a îngriji şi a lucra la ridicarea şi înaintarea poporului şi prin acésta la ridicarea şi întărirea neamului. Drept aceea provócă preoţimea sĕ folosésca tóte ocasiunile binevenite în împlinirea sacrei sale datorii şi a marei sale chemărĭ în învĕţărea şi luminarea poporului. Circulara continuă apoi aşa:

„Este dér nu numai o mare datorinţă, dér şi cel mai mare interes al nostru, a lucra şi a stărui din tóte puterile, ca şcólele nóstre confesionale, îndată dela începerea prelegerilor, sĕ ia cel mai îmbucurător avênt, în tóte privinţele.

„Spre acest scop, toţĭ adevĕraţii preoţĭ, ca părinţĭ sufletescĭ ai poporului, vor îngriji, ca şcólele din parochiile lor, sĕ fiă curăţite şi proveḑute cu tóte cele de lipsă pentru începerea prelegerilor; vor îngriji pentru pregătirea conscrierii celor obligaţĭ la şcóla de tóte diilele, cât şi la cea de repetiţiune; vor stărui sfătuind pe părinţĭ a-şĭ trimite regulat pe fiii lor la şcólă, provĕduţĭ cu cărţile necesare, arătându-le la tóte ocasiunile binevenite folósele cele marĭ ale învĕţăturii, paralel cu urmările cele triste şi dureróse ale neînvĕţăturii; vor stărui ca învĕţătorii sĕ ţină regulat şi cu tragere de inimă prelegerile, dér tot-odată sĕ-şĭ priméscă şi plata în regulă; ér după tóte acestea tot preoţii vor cerceta, în tótă sĕptĕmâna şcóla, nu numai sĕ afle şi sĕ delăture eventuale defecte, ce ar sta cum-va în calea progresului, dér şi pentru a îmbărbăta şi dênşii pe elevĭ la învĕţătură, şi mai ales a îngriji de desvoltarea simţului religios în elevĭ, ca cea mai solidă basă a tuturor învĕţăturilor. In chipul acesta s'ar face un bun început la învĕţarea şi luminarea poporului.

„Dér apoi precum orĭ-ce lucru bine început trebue şi bine continuat, şi bine isprăvit; căcĭ numai aşa se póte considera de bine făcut: tot asemenea trebue sĕ se continue învĕţarea şi luminarea tinerimei,

---

stăpânul casei era nĕcăjit pe slugĭ, carĭ nu-l prea ascultau, când îi vĕḑù prin curte îi luà la gónă, ḑicêndu-le, că n'are loc de găzduit şi sĕ se ducă şi ei la vre-un han (cârciumă) unde-va.

Curtea bogătaşului era închisă cu zid. Intr'o parte tot rîmând nisce porcĭ pe lângă temeliă, era aprópe sĕ se dĕrîme zidul. Cei doi drumeţĭ se culcarà lângă zid, aprópe de acea gropă. Peste nópte călugărul ér se scólă şi se pune pe muncă, ca sĕ drégă zidul; până la ḑiuă îl drese aşa de bine, că părea, că e nou. Cum se făcù ḑiuă, ér porniră la drum. Omul, minunându-se şi de acéstă faptă a călugărului, îi ḑise:

— Bine, părinte, tóte le înţeleg, dér zidul bogătaşului de ce-l dreseşĭ? Pentru-că ne a luat la gonă din curte şi n'a voit nicĭ sĕ ne găzduéscă, nicĭ sĕ ne dea nimic sĕ mâncăm, asta-i e răsplata?

— Da. In acel loc, sub zid, e ascunsă o comóră fórte mare. Peste câte-va ḑile, décă mai rîmau porcii, zidul era sĕ cadă şi astfel bogătaşul găsind comóra, urma sĕ aibă şi mai multă avere. De aceea Dumneḑeu mĭ-a poruncit sĕ dreg zidul, ca astfel sĕ nu se dĕrîme; astfel, altul va avé parte de acea comóră. Şi de acest rĕspuns, omul rĕmase pe gândurĭ.

Tot vorbind ei aşa, ajunseră într'o câmpiă frumósă. Aci era o fântână şi lângă ea un copac mare si frumos, dér scorboros.

— Sĕ intrăm în scorbura acestui copac, ḑise călugărul către tovarăşul sĕu, şi sĕ aşteptăm aci, ca sĕ mai veḑĭ ceva.

Se urcară în copac, intrară în scorbură şi în linişte aşteptară acolo cât-va timp. Prin o crăpătură a copacului vĕḑură un călăreţ venind în fuga mare pe un cal ager. Pe cal erau nisce desagĭ. Cum ajunse la fântână, descălecă, dete desagii jos de pe cal şi-l priponì sĕ pască puţin, după ce-l adăpà; ér el luà ceva în gură. Nu trecù mult, se sculà repede, încalecà şi pornì în fuga calului înainte. Uitase însĕ din repeḑélă desagii lângă fântână. Nu se depărtà mult şi în urma lui venì un alt drumeţ. Era un flăcăiandru, care doria sĕ se rĕcoréscă din fântână. Când vĕḑù desagii — carĭ erau plinĭ cu banĭ — îi luà în spinare şi sĕ întórse îndĕrĕpt de unde venise. Cum se depărtà şi acesta, venì al treilea drumeţ, un om bĕtrân. Şi acesta se aşeḑà la umbra copacului lângă fântână şi scóse ceva merinde din traistă, ca sĕ ospĕteze. Pe când mânca, vede venind spre el un om în fuga calului, alb de spume. Cum ajunse în dreptul fântânei se oprì, descălecà şi începù sĕ-i céră bĕtrânului desagii. In zadar, bĕtrânul drumeţ îi spuse, că n'a vĕḑut nimic când a venit.

Călăreţul îl luà la bătae cerêndu-şĭ desagii. De surdă-i furà tóte jurămintele, căcĭ călăreţul îi trăgea mereu; şi tot isbindu-l peste ochĭ, în cap şi pe unde nimeria, îl bătù până ce-l omorî. Vĕḑêndu-l, că a murit, încălecà pe cal şi o luà la fugă, lăsându-l lungit lângă fântână.

Omul din scorbură, îngrozit de atâtea fapte nedrepte ce vĕḑuse, se sculà în sus şi ḑise călugărului: Numai aicĭ cred, că Dumneḑeu n'a avut dreptate! Călugărul tăcù; eşirà din scorbură, porniră la drum înainte şi începù a-i istorisi şi taina acestor fapte.

Desagii cu banĭ erau ai călăreţului; dér erau adunaţĭ pe nedrept prin răpire şi înşelătoriă. Tot pe nedrept răpise şi o moşiă dela părinţii drumeţului celui tînĕr, care a găsit desagii cu banĭ. Dumneḑeu, ca sĕ-i dea înapoi, ceea-ce se furase pe nedrept dela tatăl sĕu, a făcut aşa, ca cel dintâiŭ sĕ piérdă banii, ér fiiul celui năpăstuit sĕ-i găséscă.

— Tóte bune, ḑise omul către călugăr, dér cu nenorocitul celalalt de drumeţ ce mai e? De ce fù omorît pe nedrept şi fără nicĭ o vină?

— Şi el în viaţa lui a fost un tâlhar şi a omorît pe mulţĭ fără

începută în şcólă, şi după ieşirea din şcólă, până în sfirşit. Er acea continuare are a-se îndeplini în biserică, de către preoţii poporului. Căcī precum preoţii, nu sunt numai slujitorī ai sfintelor taine, ci şi învěţătorī şi luminătorī ai poporului, tot aşa şi biserica nu este numai loc de rugăciune şi de sěvîrşirea s. taine, ci şi de învěţătură pentru toţī credincioşii ei, unde la anumite dile şi ocasiunī, preoţii au sě ţină poporului învěţăturī despre tóte cele de lipsă, bune şi folositóre... Numai lucrând astfel, în via Domnului, veţī dovedi iubiţilor preoţī, că şi voi sunteţī pětrunşī de însemnětatea cea mare a chemării vóstre; veţī dovedi, că sunteţī adevěraţī părinţī şi preoţī ai poporului, din al cărui sîn aţī ieşit; ér poporul vědend stăruinţa vóstrě şi interesul ce-l desvoltaţī pentru înaintarea lui în binele pământesc şi la fericirea ceréscă, va fi cu îndoită cinstire, iubire şi alipire, nu numai către voi, dér şi către biserica strěbună"...

Incălcarea dreptului de limbă.

In procesele de pressă. ce li-s'a intentat diarelor române „Tribuna" şi „Fóia Poporului" din Sibiiu, afară de A. *Balteş*, responsabil pentru redacţiune, a fost ascultat şi tîněrul universitar român George *Novacovicī*, tras la rěspundere pentru articulul „Rěsunet din Oradea-mare" publicat în nr. 264 din 1899 al „Tribunei". Presentându-se la judele de instrucţie Gödri din Sibiiu, acesta n'a voit sě-l asculte în *limba română*, dér n'a voit sě tălmăcéscă în limba maternă a acusatului nicī procesul verbal, ce i-s'a luat. De altă parte Novacovicī, ţinênd la dreptul sěu, n'a voit sě rěspundă întrebărilor judelui instructor, decât în limba sa maternă, drept, care încălcându-i-se, a refusat sě iscălescă procesul verbal.

In contra procedurei judelui de instrucţie d-l *Novacovicī* a înaintat tribunalului din Sibiiu următórea plângere:

Onorat senat de acusă! In temeiul §-lui 113 din procedură, am onóre a ridica contra procedurii d-lui *Alexandru Gödri*, jude la tribunalul regesc din *Sibiiu* şi jude de instrucţiă, în afacerea ascultării mele *ordinate şi întêmplate la 21 August st. n. 1900 prin decisul de sub nr. 3334/900 — următorul*

Gravamen:

Considerând, că capit. X, art. de lege XXXIII din 1896 dispune în modul cel mai clar, că la dorinţa espresă a inculpatului şi la afirmarea, că nu pricepe de loc séu în parte limba statului — ascultarea înaintea judelui de instrucţiă are sě se facă în limba cerută de dênsul — adecă în *limba sa maternă;*

considerând, că în basa §-lui 140 din articulul de lege sus amintit, în casul când nu pricepe limba inculpatului, d-l jude de instrucţiă *este dator a ordona interpret;*

considerând dispoşiţiile legii de naţionalităţī — art. 44 §. 7 din 1868 — care îndreptăţesce pe inculpatul sě pretindă ascultarea sa *în limba sa maternă;*

sunt nevoit a ridica gravamen contra procedurii d-lui *Alexandru Godri*, jude de instrucţiă, care nebăgând în sémă susamintitele disposiţii ale legii, — ba despreţuind chiar însa-şī legea, — a făcut imposibilă ascultarea mea, ér la sfîrşit cu tótă insistenţa mea de-a mi-se ceti şi de-a mi-se esplica şi în limba mea maternă protocolul luat, conform §-lui 121 din procedură — a zădărnicit însu-şi subscrierea protocolului.

In urmarea acestora rog onoratul senat de acusă a proceda conform disposiţiilor legii şi a ordona ascultarea mea în limba mea maternă românéscă.

G. Novacovicī.

Gónă contra portului ţěrancelor române.

Joi sěptěmână s'a petrecut în piaţa Caransebeşului ceva ne mai pomenit. *Femeile române* din împrejurimea *Caransebeşului*, în deosebī cele dela Serveştī, Turnul, Ruienī şi Borlova au fost alarmate şi infestate de poliţiă, care a pretins dela ele cu ameninţărī sě-şī ia jos tóte de pe cap *ceapţa* şi *dêrlogii*, portul lor obicīnuit, şi sě-şī învěléscă capul cu cârpe simple.

Bietele femei, între carī erau mai multe bětrâne, au protestat şi n'au voit sě urmeze poruncii poliţiştilor. Atuncī aceştia le-au constrîns cu forţa sě-şī ia jos dêrlogii de pe cap. Tot aşa au purces şi gendarmii de prin comune silind pe femei sě lapede dêrlogii. Nu vor sci toţī ce sunt *dêrlogii*. Etă ce:

Dêrlogii sunt un cerc de tinichea séu sêrmă, înfăşurat în fuióră de cânepă séu vată, aşedat pe cap, în jurul căruia se împletesce pěrul cu pantlicī de diferite colorī pentru a arăta mai bogat şi a da forma gătelei obicīnuite.

Medicii comitatului Caransebeş, între carī de sigur vor fi parte mare evreo-maghiarī, au găsit de-odată, că *dêrlogii* ar fi un mijloc, prin care se lăţesc bólele lipiciόse şi au propus congregaţiei ca sătencele române sě fiă constrînse a părăsi dêrlogii, acéstă vechiă *podóbă* a portului lor. Congregaţiunea a primit propunerea fără sě se gândéscă, décă în adevěr avea temeiŭ şi cât de mult trebuia sě amărască o asemenea měsură în contra portului strămoşesc al femeilor române din ţinutul Caransebeşului. Ba au fost provocaţī preoţii şi învěţătorii dela sate sě îndemne poporul a se supune acelei hotărîrī pripite şi necumpănite.

Necumpănită a fost hotărîrea, fiind-că cei din congregaţiă, carī au luat'o, trebuia sě céră mai întâiŭ dovedī, că în adevěr prin acei *dêrlogī* s'ar lăţi bólele lipiciόse. Atuncī ar fi trebuit sě constate înainte de tóte, că în acele sate, unde este obicīnuit portul acesta, n'au bântuit nicī-odată nicī un fel de bóle contagióse, şi că starea sănětăţii poporaţiunii de acolo este cea mai bună şi că din acel ţinut se recrutéză cei mai voinicī feciorī în armata împěrătéscă.

Trebuia sě se cugete de dece-orī cei dela comitat înainte de a se gândi numai serios sě ia vre-o měsură cum e acésta.

Din moşī şi strămoşī s'a eredit acest port femeiesc, fără ca printr'ênsul sě se fi adus cea mai mică scădere stăriī sanitare din acel ţinut. Cum de a devenit de-odată periculos? Nu este mai apróре de mintea omului, că causele lăţirei bólelor contagióse sunt cu totul altele şi că vatra lor este a se căuta în desfrêul celor dela oraş?

Femeile, despre carī e vorba sunt în drept a protesta şi a-şī apăra portul cerênd sě se retragă měsura luată fără temeiŭ.

Nu era óre cu mult mai întemeiat a pretinde în interesul sanitar, ca portul evreimei celei murdare cu perciunī, care cutreera oraşele şi satele, ducênd cu ea contagiul fisic şi moral, sě fiă ciuntat şi tuns după cerinţele higinei? De vom merge aşa înainte, se va pretinde încă cu timpul, ca ţěranii noştri sě-şī arunce căciulele în foc şi sě le schimbe cu kalpakurī unguresci, cu pěrul tuns şi aşa mai departe ar urma la rênd cojócele lor şi sube e şi peptarele femeescī.

E vědit, că sub pretextul de měsură sanitară s'a început aicī o luptă contra portului atât de caracteristic al ţěrancelor nóstre din acest ţinut, faţă cu care noi Românii nu putem rěmâné nepăsătorī.

Starea lucrurilor în China.

In decursul acestei sěptěmânī foile au vorbit mult despre *ocuparea Pekingului* de către trupele internaţionale aliate. Ocupaţiunea acésta nu s'a întêmplat fără de lupte sângeróse, ce s'au dat nu numai sub zidurile Pekingului, dér şi în interiorul oraşului. Mulţī ómenī au cădut şi de-o parte şi de alta. Chinesii vědênd năvala din ce în ce mai puternică a trupelor strěine, s'au retras, ca ultim refugiu, în palatul imperial, care la 19 August — după cum telegrafézā ambasadorul american *Conger*, — resista încă. Chinesii apěră cu desperare „palatul sânt", dér se crede, că de atuncī şi până adī a cădut şi acesta în mânile armatelor internaţionale.

Impěrătésa věduvă, împěratul şi membrii guvernului au fugit din Peking cu patru dile înainte de sosirea aliaţilor.

*

Nu se scie încă cu siguranţă, ce va urma după tóte acestea în China şi cum stau lucrurile de-ocamdată în capitala chinesă. Scirī directe din Peking nu sosesc nicī acum, căcī Chinesii îşī dau mereu silinţa a întrerupe comunicaţiile.

Cu tótă ocuparea Pekingului, lumea continuă a-se alarma din nou. Se pretinde, că 30,000 de soldaţī chinesī din aşa numitele „drapele negre" au tăiat retragerea aliaţilor între Petschang şi Tien-Cin. Colóna acestor Chinesī ar înainta grabnic spre Peking, aşa că e temere, că trupele aliate ar fi prisoniere.

*

Mult este comentat apoi articolul diarului oficios frances „*Radical*", în care se spune, că Ţarul are proiecte marī cu privire la China şi se pregătesce a trata în mod separat cu împěrăţia chinesă. Rusia, după numita fóiă, e gata a se uni cu orīcine favoriséză planurile ei.

*

Afară de acésta este ameninţată şi înţelegerea între marile puterī. Despre *America* se susţine cu siguranţă, că se va retrage din acţiunea comună în contra Chinei. De asemenea *Anglia* umblă, cum am mai dis, cu gândul de aşī validita interesele ei în *Jangce*, în paguba celorlalte puterī.

Pe de altă parte *Rusia* continuă fără preget rěsboiul ei separat în *Mandsuria*, cucerind adī o localitate, mâne alta şi mergênd înainte cu deplină siguranţă.

*

Mare sensaţiă produce tocmai acum o vorbire necunoscută până adī a împěratului Germaniei. Adresându-se către ofiţerii, carī au îmbarcat un vapor pentru China, împěratul Wilhelm lī-a atras atenţiunea la problema grea, ce au de îndeplinit. „Se póte", dise împěratul, „că *acest rěsboiŭ este începutul unei lupte marī între Rěsărit şi Apus*".

Din tóte aceste se vede aşa-dér, că încă de aicī înainte se va desfăşura în China lupta pe viaţă pe mórte între rassa galbenă şi rassa albă, luptă, al cărei sfîrşit nimenī nu póte sě scie, când şi cum va fi.

SCIRILE DILEI.

12 (25) August.

Plecarea Suveranilor românī din ţéră este definitiv hotărîtă pe Lunī. Marţī, 15 ale curentei, Regele va sosi la Viena şi va descinde la „Hotel Imperial" In aceeaşī di M. S. Regele va pleca c'un tren special al Curţei la Ischl pentru a face visită M. S. Impěratului Francisc Iosif. La 30 ale lunei Regele va face o visită Archiducesei

---

nicī o vină; decī Dumnedeu i-a arătat, că „cu ce měsură měsorī, ţi-se měsoră" şi că tótă fapta îşī ia rěsplata.

Voiră a merge mai departe; dér omul nostru, înspăimântat de atâtea taine aflate şi vědute, dise către călugăr: Nu voiŭ sě mai cercetez mai departe tainele Dumnedeirii. Orī-ce aşī face, věd, că eu sunt un pěcătos, ér el e plin de înţelepciune. In tot ce face, are mare dreptate şi face cu multă chibzuinţă. Tóte ale Dumnedeirii le voiŭ crede, fără a mai cerceta.

Atuncī călugărul se făcù nevědut din faţa sa.

(„Albina".) Pr. N. Gr. Aramă,
învěţător-Tergovişte.

Tudor Vladimirescu şi opera sa.

1821.

(Fine).

Cu amărăciunea în suflet se întórse Tudor în lagărul sěu dela Cotrocenī. Acum îi părea rěu de făgăduiala, care o dăduse Bucureştenilor de a nu umplea oraşul cu sânge, îi părea rěu, căcī tocmai venise minutul de rěsbunare cel atât dè dorit de ómenii sěi şi de dênsul. Şi ce rěsbunare! O singură lovitură ar fi fost de ajuns sě spulbere întréga plévă fanariotă în cap cu laşul Ipsilante. Dér nu! Tudor trebuia sě stea cu mânile în sîn, atuncī când sângele îi clocotia în vine şi când întréga sa fire se luminase de scânteia reuşitei. Ceva mai mult! planul sěu, mărginit la început, întrase într'o fasă nouă, mai largă şi mai impunětóre. De astă-dată nu era numai uşurarea poporului de dările cele multe şi grele şi mântuirea lui de grecii ce-l asupreau, ce preocupase pe Tudor; rěsturnarea domniei fanariote prin gonirea domnilor grecī şi decī mântuirea ţěrii de sub jugul lor, era acum o idee, care-l mistuia. Inchis în lagărul dela Cotrocenī, el chibzuia, cum sě aducă ideea sa la împlinire. Sě-şī calce vorba dată Bucureştenilor, de a nu věrsa sânge séu sě mai aştepte până ce s'o schimba starea lucrurilor? Singur nu scia ce sě facă.

In vremea acésta de nehotărîre, o veste grósnică se abătù pe oraş; Turcii se pregăteau în sfîrşit sě între în ţéră. Prea multe neorânduelī făptuiseră eteriştii şi tóte bandele ce cutreerau ţéra în lung şi în lat, pentru ca Pórta sě nu se hotărască a le pune odată capět, cu atât mai vîrtos, că aceştī eteriştī ridicaseră stégul revoltei împotriva lor. Tudor, care nicī-odată nu lipsise de a încredinţa pe Turcī de supunerea sa, trimise şi de astă-dată Paşei dela Silistra o scrisóre, în care îi dicea: „cum-că Românii nu s'au sculat împotriva Sultanului, ci în contra Domnilor grecī, ce vin dela Constatinopole şi jefuesc ţéra". Intr'o Sâmbătă séra sosì şi vestea, că apróре de Cernica au tăbărît peste 30 de Turcī. Vě puteţī închipuì spaima, pe care o stârnì vestea acésta în bieţii Bucureştenī. Ei credeau, că tóte nelegiuirile Grecilor se vor scurge pe capetele lor la întrarea Turcilor în oraş. Era o fierbere de nedescris. Cum de sigur aţī ghicit'o, vitézul Ipsilante, faţă cu primejdia ce-l ameninţa, o ştersе repede la Târgovişte, spre a fi într'o posiţiă mai întărită şi într'un loc mai apróре de graniţă, unde sě pótă găsì scăpare. Pe el îl însoţea firesce bulgarul Iordache şi grecul Sava, căpitanii gardei naţionale, acele două suflete micī, carī nu priviau cu ochī bunī opera lui Tudor, Sava mai ales, care avea sě fie trădătorul causei grecescī şi unélta trădărei, care va pune capět vieţii marelui nostru erou.

In Bucurescī rěmase numai Tudor. Cu greu îi venia sě părăséscă acest oraş, dela care aştepta tótă reuşita causei ce întreprinsese. Dér nicī de rěmas nu putea, căcī scopul sěu nu era de a se bate cu Turcii, pe carī de atâtea-orī îi încredinţase de bunele sale gândurī faţă de ei. De altă parte, îndurător cum era din fire faţă de popor, el se lăsă a fi muiat de rugămintele orăşenilor şi a consulilor, care îl rugau sě plece şi sě cruţe astfel oraşul de rěsbunarea turcéscă. Şi Tudor plecà. El părăsì Bucurescii în diua de 14 Maiŭ, o lună şi patru dile dela aşedarea sa într'ênsul. Îl părăsì cu sufletul zdrobit şi cu presimţirea par'că n'are sě-l mai revadă. Apucà drumul Piteştilor. De aci nădějduia Tudor, sě se pună în legătură cu Turcii dela Bucuresci şi la cas de neînţelegere cu ei sě apuce pe la spate pe Grecii lui Ipsilante.

Trădătorul Sava, care purta de mult sâmbetele marelui erou, se folosì de retra-

Elisabeta Maria în Traunkvichen și sêra se va întórce la Ischl. La 31 ale curentei Regele va pleca la Münich, de unde, după o scurtă ședere, va pleca la Ragaz.

Dr. Iacob Brĕndușian †. Dela Blașiŭ primim trista scire despre mórtea veteranului advocat Dr. *Iacob Brĕndușian*, care anĭ îndelungațĭ a fost jurisconsultul archidiecesei Blașiului și s'a bucurat de stima și de simpatia generală, ca unul dintre fruntașii luminațĭ ai poporului și tot-déuna credincios causei lui. — Adresăm cele mai sincere condolențe a mult întristatei familii regretatului.

Despre alegerea de notar, ce s'a făcut în 19 August n. c. în Poiana Mĕrului din apropierea Brașovului, primim un raport, în care ni-se desoper fapte din cele mai triste și mai rușinătóre pentru Românii din Poiana Mĕrului și din Holbav. Nenorociții alegătorĭ ai acestor comune s'au lăsat sĕ fie instrumente órbe și pĕcătóse ale unor pătimașĭ și rĕsbunătorĭ, pretinșĭ „fruntașĭ între semenii lor“, carĭ în rĕutatea și pisma, ce-i róde la inimă, au sciut sĕ ducă lucrurile până acolo, ca *în locul celor patru candidațĭ românĭ sĕ fiă ales ca notar un Jidan cu numele Reich Karoly*, o lighiónă streină și absolut necunoscută între Românii din acel ținut. Mare rușine pentru alegĕtorii românĭ din Poiana Mĕrului și Holbav, carĭ în număr atât de însemnat s'au lăsat a fi dușĭ de căpăstru de cățĭ va intriganțĭ fără de suflet, carĭ ar merita sĕ fiă scoșĭ din mijlocul poporului, dér nu sĕ trécă între fruntașii lui.

Teodor Cradja — așa se numesce una din victimile odióse ale comitetului revoluționar bulgar din Sofia. Acest Teodor *Cradja*, despre care s'a vorbit fórte mult în timpul din urmă din prilejul asasinării lui Stefan Mihăileanu, a fost provocat de comitetul macedo-bulgar sĕ dea 10,000 lei lui Sarafoff, președintele comitetului, pentru scopurile complotiștilor bulgarĭ. Cradja însĕ a refusat și refusul acesta l'a plătit cu aceea, că un emisar al comitetului revoluționar a atentat la viața lui. Grația însĕ puternicei sale constituții, a putut sĕ scape cu viața, deși fu rănit fórte grav. T. Cradja stă încă în pat. Ḑilele acestea un medic din Bucurescĭ va merge la Sofia — căcĭ Cradja face parte din colonia română de acolo — spre a-i esamina rana și spre a lua instrucțiunĭ în privința tratamentului medical la care urméză sĕ fiă supus.

Pustiirea prin foc a unei comune românescĭ. De plâns și vaete e plină adĭ comuna Vaidei (lângă Orăștie) și de jale și fiorĭ sunt pline inimile nóstre a celor din comunele învecinate, scrie „Bunul Econom“. Mercurĭ după amiaḑĭ pe la órele 3 a isbucnit în acéstă comună un puternic foc. Ḑiua fiind fierbinte de căldă, teribilul element înghiția cu o putere colosală tot ce-i cădea în cale. Tot grâul comunei era adunat la ómenĭ în șurĭ și în stogurĭ lângă șurĭ, și mai ales acestea fiind acoperite cu pae, au luat foc și au ars după prânḑa tótă, nóptea întrégă spre Joi, Joi tótă ḑiua și în nópte încă. Și stavilă nu i-s'a putut pune focului, căcĭ comuna, situată pe deal, e fórte săracă de apă. Au ars **142 șurĭ** cu stogurile de grâu de pe lângă ele, apoi **peste 100 de case**, dintre carĭ 8 acoperite cu țiglă. Unui om i au ars și doi juncĭ în grajd. *Mai mulțĭ ómenĭ sunt rănițĭ greu de foc.* Taurii comunalĭ spĕriațĭ au rupt'o la fugă printre ómenĭ, sdrobind pe unul de mórte, pe mai mulțĭ greu. Paguba și sĕrăcia e grozavă. Nicĭ în 20 de anĭ nu se va puté repara pe depliu. *Au ars doi copii și un om mare.* Și abia vre-o 8 inșĭ au fost asigurațĭ! Aceștia tot se vor mai mângăia prin rescumpĕrarea pagubei de cătră băncĭ, ér ceilalțĭ rĕmân cu sufletul sdrobit, pradă desnădejdii! In ḑilele vóstre de pace, ómenilor, temețĭ-vĕ de nenorocirĭ și cercațĭ a vĕ îngrădi contra ei în felul de față prin prea folositórele asigurărĭ.

Din Orăștie ni-se scrie: Vigurósa bancă română dela Orăștie s'a așeḑat ḑilele acestea în noua sa casă, pe care a cumpărat'o de curĕnd dela locuitorul sas Gustav Wagner. Casa, situată în cel mai frumos loc al orașului, cu trei frontarii spre strade, fusese un șir lung de anĭ primul hotel al orașului, purtând numele „Hotel Szechenyi“, avĕnd cea mai mare sală pentru balurĭ și producțiunĭ. De vre-o doi anĭ de ḑile însĕ, acest prim-hotel e în apunere, acum e cu totul apus, de când adecă a deschis „Ardeleana“ hotelul sĕu „*Central*“, adĭ cel mai modern hotel aicĭ. Astfel fiind pus în vĕnḑare a fost cumpĕrat de „Ardeleana“. Adĭ banca, prefăcĕnd etagiul fostului hotel în localități de bancă, s'a instalat aicĭ. și e fórte bine arangiată. Marea sală de petrecerĭ de odinióră, zugrăvită frumos din nou, e adĭ în jumĕtate sală de așteptare pentru clientelă, cu băncĭ frumóse, căptușite în piele roșiă, ér jumĕtate închisă cu părețĭ de sticlă pentru cassă și pentru 3 funcționarĭ, alțĭ 3 funcționarĭ ocupând sale laterale în legătură cu cea mare. Tot aci e cancelaria advocațială a băncii, și o sală pentru Direcțiune frumos mobilată. Dela întemeiarea ei și până adĭ „Ardeleana“ a mers în pas egal cu băncile mai vechĭ din loc, ba chiar în frunte, ca soliditate și agilitate în operațiunĭ. Merită, în adevĕr, recunoscință înțeleptul Director al băncii, *Dr. Ioan Mihu*, care are trei din patru părțĭ în meritul acestei desvoltărĭ economice naționale a institutului și a binelui ce din el isvoresce pentru noi Românii.

„Jos asasinii“! Cu prilejul marelui meeting ținut Duminecă în Bucurescĭ pentru a protesta contra crimelor comise de comitetul bulgar, studenții universitarĭ au scos un ḑiar, numĕr unic, sub titlul „Jos asasinii!“ Pe pagina primă e apelul studenților și programul meetingului; urméză apoi articolii: La luptă! — Onóre guvernului țĕrii! — Bulgarii și Românii macedonenĭ! — Regele Carol și Bulgarii. — Protestarea țĕrii. — Rĕspunsul Bulgarilor. — O inimă și un gând. — Recunoscința bulgăréscă. — Pressa românéscă. — Datoria nóstră. — Bandiții și asasinii (de compatriotul nostru Luca Russ). Un salut studenților din Iași, carĭ încă au ținut Duminecă meeting, și un apel pentru sprijinirea „Peninsulei Balcanice“, al cărei redactor fusese regretatul Stefan Mihăileanu.

Ḑiare și reviste oprite. Ministrul unguresc de interne a oprit érăși intrarea pe teritorul ungar a câtorva ḑiare și reviste din strĕinătate. Printre aceste se află și foi române.

Cununii. D-l *Iosif Stan* absolvent de pedagogiă și d-ra *Gizela Anderco* se vor cununa în biserica gr. cat. din Odoreu în 30 August n. c.

— D-l *Florea Pârvu* și d-ra *Elena I. Puffu* se vor cununa Duminecă în 20 August v. în biserica Sf. Nicolae din Prund.

Esecutorĭ și mórte. Ni-se comunică sub acest titlu următorul cas revoltător petrecut erĭ în Brașov: „Comerciantul de manufacturĭ Papp Karoly din Brașov are o metodă deosebită de a-șĭ desface marfa cu iuțélă. El îmbie pe ómenĭ sĕ cumpere marfă dela el pe datoriă și s'o plătéscă în rate, sĕ înțelege că cu prețurĭ piperate, în urmă scie el ce face, décă mușteriul nu i duce ratele regulat. Așa alaltăerĭ 23 August pe la 4 óre p. m., se presentéză Papp Karoly cu executorii la o femeiă din strada Țintașilor Nr. 19. Nefiind însĕ femeia acasă, executorii au adus un lăcătuș, au deschis ușa și au intrat în casă, dér nu au aflat de cât un pat sĕrăcăcios și nisce scaune. Proprietarul caselor Mikstein, care durmia, a fost deșteptat de soția sa și aflând de îndrăsnéla esecutorilor, a eșit iute în curte spre a-șĭ apăra soția, pe care tocmai atuncĭ o insultau esecutorii, ḑicĕndu-i nebună etc. Dér și Mikstein a fost *amenințat cu bețele de cătră esecutorĭ*. Indignat de purtarea esecutorilor Mikstein s'a năcăjit atât de mult, încât a fost lovit de dambla și acum se află mort in spital. El moștenise nu de mult o casă în preț de 30,000 cor., însĕ nu a apucat sĕ se mute în ea, de óre-ce unde norocul vine pe neașteptate, nenorocirea stă la spate“.

Darurĭ de cărțĭ. Publicăm în estras următórea dare de sémă, ce o primim din Sibiiu:

Pentru biblioteca „Reuniunei Sodalilor românĭ din Sibiiu“ s'au dăruit cărțĭ prin următorii: D-șóra Maria *Cioban* prof. o carte; D-l Emil *Borcia*, fuucționar la Transilvania vre-o 14 cărțĭ; D-l F. I. *Zacharides* măestru compactor, 30—35 scrierĭ de E. Brote; D-l St. *Duca*, culegător de litere vre-o 9 cărțĭ; D-l Mihail *Cirlea*, notar public în Abrud, a cumpĕrat un numĕr mai mare din broșura „Buna chivernisélă“, tradusă de d-l T. V. Păcățian, din carĭ 15 ex. le-a pus la disposiția Reuniunei spre distribuire între membrii, carĭ s'au și distribuit. — D l V. Tordășian ca președinte și I. Apolzan ca notar aduc mulțămită dăruitorilor.

Inchiderea Esposiției din Paris. O scire telegrafică parisiană anunță, că Esposiția universală nu va dura, decât până în Noemvrie. Ḑiarul guvernului „*Temps*“ este autorisat a declara, că nu póte fi vorba de prelungirea Esposiției peste terminul legal de 15 Noemvrie. Multe din edificiile Esposiției s'ar strica în timp de iérnă.

Biserică nouă în Hițaș. Ni-se scrie din comuna Hițaș (comit. Timiș): In 6 August n. c. s'a sfințit pétra fundamentală a nouei bisericĭ, ce a început a-se zidi în comuna nóstră. După sĕvîrșirea s-tei liturgii în biserica vechiă, dând cuvĕntare P. O. Dn. protopop tractual I. Pepa, însoțit de preotul locului G. Ciocoiŭ, de fratele sĕu paroch în Vucova, de V. Morariu paroch în Racovița cu învĕțătorul local I. Pisat și mulțime de cântărețĭ din loc, au pornit cu litia în salve de trĕscurĭ și'n sunetul clopotelor spre locul destinat, unde dela pórta de întrare până la cortul pentru oficiarea rugăciunilor erau tot numai arcurĭ de triumf formate din verdéță, florĭ și cununĭ. Frumósa decorație s'a făcut prin d-na preotésă Aurelia Ciocoiŭ. Apoi a urmat sĕvîrșirea actului depunerei petrei cu multă solemnitate. S'au ținut 3 predicĭ de protopopul de absolventul de teologiă Al. Ivanoviciŭ și a treia de preotul local.

Cărțĭ dăruite pentru popor. Cu ocasiunea adunărei generale a Asociațiunei, ce se va ține la Băile-Herculane în 9 și 10 Septemvre st. n. se vor împărți între poporul, ce va fi de față la adunare, mai multe cărțĭ din partea comitetului central. Anume: 1) 300 esemplare din broșura 1 a „Bibliotecii poporale a Asociațiunii“; 2) 200 esemplare „Poveștĭ din popor“ de I. Pop Reteganul; 3) 150 esemplare din „Buna chivernisélă de T. V. Păcățan (după Schmill); 4) 25 esemplare din „Dietetica poporală“ de Simeon Stoica; 5) 20 esemplare „Caractere morale“ de I. Popea; 6) 20 esemplare din „Tragedia Calvarului“; 7) 25 esemplare „Taina norocului sĕu calea spre fericire“ de T. Brânduș. Pentru procurarea acestor cărțĭ s'au votat din fondul George Barițiu 200 coróne.

Dela poliția din loc primim următorul avis: Lunĭ în 27 August n. înainte de ameḑĭ se va ține cu reserviștii reg. de inf. Nr. 2. eserciții de tir cu *glónțe* în Poiană. Este strict interḑis a umbla prin Poiană în acea ḑi.

Turburărĭ în Rusia. Ḑiarele polone din Lemberg primesc scirea, că în Finlanda a isbucnit o rĕscólă. Au fost transportate trupe de cazacĭ, ca sĕ suprime turburările — O mare mișcare s'a produs și printre lucrătorii din Polonia rusécă din causa mĕsurilor aspre luate de guvernatorul general din Varșovia. Scirĭ detailate lipsesc.

---

gerea acestuia, pentru a-șĭ aduce la îndeplinire planurile sale de rĕsbunare. El pîrî pe Tudor lui Ipsilante, cum-că ar avea de gând în unire cu Turcii sĕ-l lovéscă pe neașteptate. Sava lucra ca un meșter în ale intrigei; planul lui era de a scăpa de Tudor prin Ipsilante, ér de acesta din urmă prin Turcĭ, în a căror grație căuta sĕ intre. Ipsilante nu stătù mult la gândurĭ pentru a pierde pe potrivnicul sĕu atât de temut. El nu putea sĕ uite rușinea ce-i făcuse Tudor în lagărul dela Colentina, nicĭ scrisórea violentă, ce o primise dela dânsul, atuncĭ când tăbărîse întâia-óră la Târgoviște și, care suna cam astfel: „Măria-Ta ai dat știrĭ prin manifesturĭ, că te chiamă Patria, și cum-că trecĕtórea ițĭ este la Elada ca s'o izbăvescĭ de sub jugul otomanicesc: apoi cum te-ai înscăunat în Târgoviște și cu ce drept te amestecĭ în stăpânirea țĕrii si scoțĭ birurĭ peste birurĭ asupra locuitorilor și le iai vitele și bucatele?“ Nisce asemenea cuvinte energice nu puteau decât sĕ usture trufia lașului Ipsilante. Pîra lui Sava îĭ aprinse ura și mai mult. El îșĭ puse în gând sĕ-l prindă și sĕ-l omóre. Căpitanul Iordache, cealaltă unéltă mișeléscă a lui Ipsilant și, care ura de asemenea pe Tudor, fù însărcinat cu prinderea lui.

Pe când în tabăra dușmană i-se pregătia mórtea, marele Tudor, neștiutor de planurile nemernice ale potrivnicilor sĕi, sta închis în lagărul dela Golești și chibzuia, cum ar puté chiar cu prețul vieței sale, sĕ aducă la împlinire ideea sa cea mare.

Acéstă ideiă pentru a cărei reușită el se jertfise, ține ca sĕ rĕmână nepătată până în ultimul minut. Ce folos însĕ! ómenii sĕi nu puteau sĕu nu voiau a o înțelege. In acéstă privință ei lăsau mult de dorit. Pe de o parte țĕranii, atâta vreme asupriți, țineau a-se rĕsbuna crunt pe boierĭ și pe grecĭ, împilătorii lor, pe de alta elementele strĕine din trupa lui Tudor, precum bulgarĭ, sĕrbĭ, arnăuțĭ, elemente vecĭnic hrăpitóre, nu urmăriau alt scop decât jafurile, așa, că necinsteau voința hotărîtóre a șefului lor. In ale sale *Lettres sur la Valachie*, scrise între anii 1815—21, pag. 14. *Recordon* ne spune referitor la aceste elemente: „Beaucoup de partisans de Tudor Vladimirescu étaient amorcés par l'appât du pillage qu'ils pensaient pouvoir faire impunément sous leur nouveau chef, dont il ne connaissaient point entièrement le caractère et les intentions“. Nisce asemenĭ trupe, alcătuite așa de felurit și cu patimĭ așa de deosebite, firesce că nu puteau privĭ cu ochĭ bunĭ asprimea cu care Tudor îĭ ține în frâu. Și cum Tudor pedepsea mereu cu mórtea pentru cea mai mică abatere dela poruncile sale, pentru cel mai mic jaf, el îșĭ înstrĕina pe fie-care ḑi mai mult dragostea ómenilor și mai vêrtos a ofițerilor sĕi. Tocmai când primejdia se apropiase de el mai rĕu, Tudor mai prinsese pe câțĭ-va ostașĭ și căpitanĭ cu fapte nelegiuite și îĭ dăduse morțiĭ. Oștirea întrégă începuse a murmura, dovadă, că drăgosea, care o strînsese în jurul lui se stînsese, că nemulțumirea îĭ luase locul și că, décă Tudor sĕ mai menținea în fruntea ei era numai frica ce știuse a le insufla. Cu spânzurarea căpitanului Urdărênu, fostul sĕu prietin, iubit și stimat de tótă trupa, Tudor îșĭ aprinse ura tuturor căpitanilor și mai ales ura lui Hagi-Prodan, bulgarul, care sĕ alipise de dênsul la Craiova. Atuncĭ totul fi jurară pierderea. Nimenĭ însĕ nu ar fi îndrăsnit sĕ dea lovitura din urmă eroului, căcĭ în ochii acestei mulțimĭ ignorante Tudor apărea ca un colos, ca un uriaș, ce trebuia temut și venerat. Voința sa de fer îĭ împietrise pe toțĭ, îĭ îngenunchiase și supuse orbește poruncilor sale. Nicĭ o mână nu ar fi cutezat sĕ se ridice împotrivă-i. A trebuit sĕ vie un laș, un nemernic de Arnăut, căpitanul Iordache, care sĕ profite de nemulțumirea generală și sĕ pună în împlinire ceea-ce o întrégă armată cugetase numai, fără a fi îndrăsnit s'o facă.

Hagi-Prodan află despre sosirea arnăutului și îĭ trimite scire sĕ se grăbéscă, că-i va da pe Tudor în mână. Acesta sosesce, pătrunde la Tudor cu ajutorul trădătorului și declară eroului, că este prins, că pandurii sĕi nu-l mai vor. Tudor par'că se așteptase la acest desnodĕmânt. El nu ḑise nimic, ci numai eși în balcon, și aruncând o privire disprețuitóre ómenilor sĕi, le ḑise: „Sângele meu asupra vóstră și asupra copiilor voștri“. Pandurii, cu capetele plecate, tăcură; părea că un regret ferbinte îĭ cuprinsese pe toțĭ de lașitatea comisă, dér era prea târḑiu. Colosul era învins. Nicĭ un murmur nu scăpa pe buzele sale. Părea că nu mai simte nimic. Un desgust adênc de lașitatea omenéscă

Apel. Ni-se trimite din *Nadrag* spre publicare următorul apel: In 15 August n. c. s'a făcut în Nadrag punerea pietrei fundamentale a bisericei gr. or. române. Edificiul se face din darurĭ ale bine-făcĕtorilor şi din contribuţiunea membrilor comunei, toţĭ lucrătorĭ de fabrică. Binevoitorii marinimoşĭ sunt rugaţĭ sĕ adreseze darurĭ la ¡notarul comitetului, d-l *Dr. Petraşco* în Nadrag.

Sĕrbătórea Papei. Cu ocasia sĕrbătorii sale, Sf. Ioachim, Papa a primit pe cardinalĭ, prelaţĭ şi representanţiĭ instituţiunilor şi cercurilor catolice. Papa s'a bucurat de presenţa a trei episcopĭ siro-maroniţĭ şi se intreţinù mult cu monseniorul Ireland, pe care'l întrebà despre opinia Americanilor asupra lui şi dela care primi rĕspunsul, că catolicii americanĭ sunt fórte ascultătorĭ către Sfântul scaun. Apoi el cerù călugărului lazarsit Corbleaux, proprefect apostolic în Abisinia, sĕ-i spue, ce părere are Menelik asupra lui şi a creştinismului, ér acesta îi rĕspunse, că împĕratul abisinian nu-i e duşmănos şi toleréză catolicismul. In sfîrşit Papa mulţumi persónelor de faţă pentru darurile oferite cu ocasia acestei primirĭ.

Musică poporală română în Paris. Duminecă a avut loc la Esposiţia din Paris un mantineu artistic, internaţional. Din mulţii artiştĭ carĭ s'au produs, şi din numerósele bucăţĭ, carĭ alcătuiau programul, s'a distins în primul rĕnd Ciolac, lăutarul român, cu „*Ciocârlia*" şi cu horele românescĭ. La audul acestor arii semi-orientale, de o dulcéţă neîntrecută, a isbucnit în adunare un adevĕrat delir de aplause. Aşa vedem relatat şi de pressa francesă.

Un copil cu opt picióre.. Ḑiarul engles „Morning Leader", într'unul din numerile sale trecute, inseréză un curios cas de domeniul fisiologiei. E vorba despre un monstru cu opt picióre, care a fost născut în imprejurimile Kingstongului (America) de către o femeiă cu numele de Kitty Halway, în vîrstă de 19 anĭ. Monstrul are asemĕnarea unui taur şi e în mărime de 28 cm. Piciórele sale sunt aşeḑate de-alungul corpului câte două în rĕnd. Atât nefericita femeiă, cât şi monstrul au murit imediat, ér acest din urmă a fost spirtuit şi trimis la Britisch Museum din Londra.

Vênătóre de negriĭ în New York, ḑilele trecute New-Yorkul a vĕḑut reînoindu-se atacurile furióse contra negrilor, a căror teatru a fost Noul-Orlean, luna trecută. A fost o adevĕrată revoltă în cartierile Broadwey şi Central-Park. Causa este asasinarea unui poliţaiŭ, în strada mare, de catră un negru, Artur Harris, care a fost arestat la Washington. Câte-va mii de ómenĭ s'au adunat la domiciliul agentului asasinat, strigând rĕsbunare, apoi a început vênătórea de negri. Manifestanţiĭ întrau în vechicule, scoteau pe negri afară şi-'i acopereau de loviturĭ. Toţĭ ómeniĭ de colóre négră, carĭ se găseau în calea acestor manifestanţĭ, erau loviţĭ, torturaţĭ şi urmăriţĭ prin tóte prăvăliile şi restaurantele din Broadway. „Herald" evaluéză numĕrul resculaţilor la 15,000, dintre carĭ mulţĭ înarmaţĭ cu revolvere. Mai bine de 100 de negriĭ au fost răniţĭ şi mai mulţĭ au murit Agenţii au fost de asemenĭ răniţĭ, dintre carĭ unul mortal. Tóte ambulanţele oraşului au fost cerute, pentru a culege pe răniţĭ. Séra negrii s'au adunat şi înarmaţĭ cu brice au atacat pe albĭ. Poliţia cu mare greutate a putut sĕ-i linişteéscă. Acum ordinea e aprópe restabilită.

Producţiunĭ şi petrecerĭ. *Corul plugarilor din Bod* invită la producţiunea împreunată cu dans, ce o va arangia Marţĭ, în 15 (28) August 1900, în sala Hotelului „Stejar". Intrarea: locul I de persónă 1 cor., locul II 60 b.

Programa: 1) Chiriţóie, de V. Alexandri; 2) Paracliserul, séu Florin şi Florica, operetă într'un act, de V. Alexandri; 3. *a*) In pădure. *b*) Cântecul marinarilor, de T. de Flondor; 4. *a*) Sună buciumu, de I. R. Simionescu. *b*) Hora plóia, de G. Dima. — In fine dans.

Concerte. Mâne, Duminecă în 26 Aug., musica orăşenéscă va cânta la hotel „Pomul verde" c'un program bogat. între carĭ şi următórele piese: „Bayreuther", marşul ţintaşilor de Iunger, „Florile câmpului" fantasiă de Dinicu, „Rosen aus dem Süden" vals de I. Strauss etc. — In 12 Sept. n. va da un concert în Redută cântăreţa d-şóra de Hochmeister cu binevoitorul concurs al d-lui prof. Lassel şi R.-Malcher. Bilete se află de vênḑare la libr. F. Hiemesch.

---

†

Dr. Iacob Brĕnduşian,
advocat.

După o suferinţă nemărginit de grea, de 4 sĕptĕmânĭ, fiind provĕḑut cu sfintele taine, în anul al 75-lea a vieţii sale laboriόse, s'a mutat la cele eterne, aḑĭ Joi la $10^3/_4$ óre séra.

Osămintele scumpului şi neuitatului mort, se vor transporta din casa familiără în cimiterul comun pentru repaus vecĭnic Sâmbătă 25 l. c. după amiaḑĭ la $2^1/_2$ óre.

Rugaţi-vĕ pentru dênsul!

Blaşiŭ, 23 August 1900.

Cleopatra Brĕnduşian, n. *Muntean* soţiă. *Iustin*, *Petru*, *Otilia* măr. *I. Mureşianu*, *Melania*, *Iacob*, *Iuliu*, fiiĭ şi fiice. *Iacob Mureşianu*, prof., ginere. *Elisa Brĕnduşian*, noră. *Lucia*, *Andreiŭ* şi *Iulia Mureşianu*, nepoţĭ. *Dr. Florian Stan*, nepot. *Constantin Brendusch*, proprietar, cumnat.

Literatură.

Noţiunĭ de Economia Vitelor, preţiósa scriere economică a d-lui *I. St. Furtuna*, ediţiunea *a treia* cu 137 ilustraţiunĭ şi 224 pag. Opul acesta nu se ocupă numai cu vitele, ci cu tot ce privesce o bună gospodăriă, începênd dela boi, cai, oi, capre, porcĭ, măgarĭ, şi aşa pe rênd până la cel din urmă puiŭ de găină, gâscă, curcă, raţă, ba merge chiar până la ouă arătând şi acestea cum se păstréză, carĭ sunt mai bune etc. Acest op economic scris cu multă cunoscinţă de causă şi fórte bogat în cuprins, a fost premiat de Societatea centrală de agricultură din România şi e aprobat de ministeriul român al cultelor şi instrucţiunei publice pentru scólele şi pentru biblotecile poporale. Se póte procura şi dela Tipografia „A. Mureşianu" cu 2 cor. (plus 10 banĭ porto.)

ULTIME SCIRI.

Londra, 24 August. După scirĭ sosite aicĭ, *trupele americane au eşit din Peking*. Generalul american s'a esprimat, că *e destul cu rĕsbunarea şi pedepsirea*. — Se vorbesce, că trupele japonese au prins pe împĕrătésa şi pe prinţul Tuan.

Londra, 24 August. Lui „*Standard*" i-se anunţă din *Pretoria* cu data de 22 August: Numĕrul Burilor în luptă este de 20,000. Intre Belfast şi Machardorp sunt 5000 de Burĭ. In partea nord-vestică a Transvaalului spiritul rĕsboinic al Burilor e mai mare ca înainte de căderea Mafekingului. Krüger se află în Drückwater.

Recompensele şi pedepsele în şcóla poporală.

(Studiu pedagogic de I. DARIU.)

3. Aplicarea recompenselor.

(Urmare.)

6. *Recompensele sĕ se împartă cu cea mai strictă imparţialitate şi în mĕsură înţeléptă.* Nicĭ-odată nu-'i este permis învĕţătorului a se lăsa condus de interese personale. O recompensă nedréptă nu numai face pe cel recompensat de a se socoti şi ţiné mai bun decât ceilalţĭ conşcolarĭ ai sĕi şi decât este el într'adevĕr, dér aceea slăbesce şi increderea celorlalţĭ în învĕţătorul lor. Una şi aceeaşi prestaţiune, sĕvêrşită de diferiţĭ elevĭ, are de multe-orĭ şi o valóre deosebită şi prin urmare merită şi o recompensă deosebită. D. e. Recompensa ce se va da unui şcolar leneş până aci, dér acum îndreptat, va fi mai mare, decât aceea a unui şcolar tot-déuna sîrguincios pentru una şi aceeaşĭ prestaţiune, precum urmà şi părintele fiiului celui rătăcit din Evangeliă, când l'a primit éрăşĭ în casa sa.

7. *Remuneraţiunile, pe cât e posibil, sĕ fie mai mult de natură morală decât fisică, adecă mai mult sĕ căutăm prin ele a influinţa asupra sentimentului de onóre al elevului, decât de a-i procura plăcerĭ d. e.* prin lucrurĭ de mâncare, căcĭ în casul din urmă îl facem lacom, de-órece copilului mai bine îi plac zacharicalele, decât literile.

8. *Remuneraţiunĭ în formă de promisiunĭ se dau în casurĭ forte rarĭ şi pentru lucrurĭ deplin terminate şi nu ca scop, pentru împlinirea datoriei, ci ca încuragiare.* Aci se observă, că educatorul aceea, ce odată a promis elevului, sĕ şi împlinéscă, căcĭ altminterĭ 'şĭ pierde încrederea şi autoritatea înaintea lor şi fără acestea el nu póte face nicĭ o ispravă în şcólă.

9. *La alegerea recompenselor de asemenea educatorul se fie cu mare băgare de sémă, avênd în vedere efectul mai mare séu mai mic al impresiunii, ce au sĕ-l producă asupra elevului, precum şi individualitatea, etatea şi purtarea lui din trecut.* Cu deosebire sĕ fim cu mare atenţiune la simţul de onóre al copilului, ca prin recompense acesta sĕ nu se schimbe în ambiţiune órbă. Laude nemeritate duc la deşertăciune îl fac pe elev întrecut şi dispreţuitor faţă de ceilalţĭ conşcolarĭ ai sĕi. In punctul acesta cele mai bune recompense sunt îndestulirea şi iubirea învĕţătorului faţă de elev, un cuvênt prietinos, purtarea sa întrégă îl recompenséză de ajuns pe elevul pururea sîrguincios, ér pe cel, care s'a îndreptat, îl încuragiază şi mai mult. Tot asemenea sunt încuragietóre notele bune în catalog, conduita bună, lauda în presenţa autorităţilor şcolare, când visitéză şcóla, séu înaintea părinţilor. Nu mai puţin se recomândă a-i da celui sîrguincios şi moral un loc de onóre în bancă, premii în cărţĭ séu alte lucrurĭ de şcólă, ca mijlóce de încuragiare; numai sĕ nu uite învĕţătorul, ce e de recompensat: talentul séu sîrguinţa continuă. Premiul se cuvine diliginţei: *Praemium diligentiae.* Décă copilul însĕ seceră prea multe aplause din partea celor interesaţĭ de educaţiunea lui şi pentru isprăvile sale la învĕţătură se dăruesce prea des şi cu prea multe lucrurĭ frumóse, atuncĭ se nasce în el vanitatea şi înfumurarea. Décă îl distingĭ prea mult înaintea colegilor sĕi, atuncĭ se nasce în el mândria şi îngâmfarea şi în acelaşĭ timp e pretenţios. pe când în ceilalţĭ, în loc de a se stimula emulaţiunea, se deştéptă ri-

---

şi de micimea de suflet a maselor ignorante, stăpânea întreaga-i fiinţă. El simţia atuncĭ în inima-i arsă, amărăciunea grósnică, ce-ţĭ lasă prăbuşirea vre-unui plan gigantic, pentru a cărui realisare jertfescĭ viaţa ta întrégă. Moralmente, Tudor nu mai esista. Décă scopul sfânt pentru care luptase era zădărnicit, atuncĭ ce-i mai păsa de era viu orĭ mort. Dus la Ipsilante, acesta în laşitatea-i nemărginită, îl supuse tuturor umilirilor, apoĭ puse de-i tăia capul. Tudor murì ca un martir pentru binele poporului, pe care îl iubise şi căruia se jertfise. Figura lui mândră şi firea-i neстrămutată a muiat până şi inimile cele mai nesimţitóre ale ómenilor sĕi. Amărîţĭ de greşéla lor neiertată, ei nu mai voiră a trece în partea lui Ipsilante, ci preferară a se întórce la vetrele lor, ducênd în ei imaginea falnică a aceluia, pe care ei nu l'au înţeles.

Trei lunĭ a durat aprópe revoluţia lui Tudor Vladimirescu, începuse la 19 Februarie, cu mórtea lui Şuţu şi se sfîrşì cu mórtea eroului în ḑiua de 17 Maiŭ, trei ḑile după plecarea sa din Bucurescĭ. In restimpul acesta scurt, câtă activitate rodnică n'a desfăşurat în serviciul causei sfinte pe care o îmbrăţişase, şi ce pĕtrundere adêncă şi minunată n'a arătat în tot întregul ei! Ca tip de revoluţionar, Tudor este una din figurile cele mai interesante din istoria nóstră. Eşit din sînul poporului, într'o vreme nenorocită, el îi cunoscuse de timpuriŭ păsurile şi suferinţele, şi-şĭ simţì inima adênc rănită. De un véc întreg şi mai bine, acest popor îndura cel mai crud dintre jugurĭ. Atuncĭ gândurĭ de împotrivire şi de scuturare îi sbuciumară creerul. Mântuirea ţĕranului din robia strĕinului apăsător începù a fi prima şi neîncetata sa preocupare. Şi acéstă preocupare a fost de aci înainte motorul, care îl va încinge pe calea revoluţiunii. Intrat în luptă în contra ocârmuirii sub care gemea, el a trebuit sĕ se rĕscóle contra regimului neomenos al domniei fanariote, dér dela început Vladimirescu înţelese, că rĕscóla lui n'are nimic de împărţit cu acea a Grecilor şi, că ar fi expus zadarnic ţéra lui rĕsbunării turcescĭ, décă ar fi luat parte la mişcarea grecéscă. Cu timpul însĕ Tudor se convinse, că mântuirea acésta a poporului de asupritorĭ nu va fi nicĭ odată posibilă, câtă vreme vor exista domniĭ fanarioţĭ şi o domnie fanariotă. Eteria îi deschisese ochiĭ, el întrevĕdù prăpastia adêncă în care era sĕ fie asvêrlit poporul român de către un ciung şi laş Ipsilante şi de câţĭ-va grecotei cu dorul de patridă! Şi atuncĭ, mişcarea lui Tudor întrà într'o nouă fasă, mult mai cuprindĕtóre: rĕsturnarea domniei fanariotice şi alungarea grecilor din ţéră. Acéstă mare ideiă îl muncì pe Tudor până în ultimele sale momente. Nobilă şi frumósă ideiă, care încolţise în inimile tuturor, dér care pentru prima óră se punea în lucrare prin Tudor Vladimirescu. Şi, décă mai trăia câte-va ḑile numai, marele nostru Tudor ar fi vĕḑut cu ochiĭ sĕi, resultatul glorios al mişcării sale: omorîtorii sĕi îşĭ căpĕtară rĕsplata meritată, ér ţéra îşĭ recâştigà neatêrnarea pentru care el se jertfise.

Un merit fórte mare al lui Tudor este de a fi voit, împotriva principiului mai tuturor revoluţiunilor, sĕ aducă la îndeplinire causa sa pe cale pacĭnică, ér nu prin vărsare de sânge. El scia, că orĭ-ce încercare sângerósă va fi în dauna ţĕrei sale şi a mişcărei ce întreprinsese. Etă de ce îl vedem pe Tudor la Craiova atrăgênd în partea sa pe adversarĭ numai cu puterea cuvêntului sĕu, în loc de a se scălda în sângele lor, ér la Bucurescĭ rugând pe boierĭ şi pe norod a se unì cu dênsul şi a lupta pentru desrobirea comună. Până şi pe Ipsilante, duşmanul sĕu cel mai mare, el îl ocrotesce deocamdată şi nu intră în luptă cu dênsul, numai pentru a scăpa pe bieţii Bucureştenĭ de nenorocirile unei asemenea încercărĭ sângeróse. Idealul lui Tudor a rĕmas nepătat până la sfîrşit.

Al doilea merit al sĕu e marea dragoste ce o avea pentru popor şi, care covârşea în inima lui tóte celelalte sentimente. Pentru popor se sculase, pentru neatêrnarea libertăţilor acestui popor lucra el şi, pentru mântuirea lui voia sĕ móră. Pe Pórtă n'a încetat un moment s'o încredinţeze de supunere şi de motivele ce l'au îndemnat sĕ se ridice, pentru ca nu cum-va poporul lui iubit sĕ aibă a suferì o năvălire păgubitóre. Bucurescií a scăpat de focul eteriei numai graţie lui Tudor, care a ferit oraşul de acea pacoste îngrozitóre. Şi tot dragostea de popor l'a hotărît, cu inima sdrobită şi póte chiar cu presimţĕ-

valisațiunea, ura și ividia. In același timp se deprinde sě spună neadevěrul și se umble cu șiretlicurĭ, ca sě capete recompense, onóre și distincțiune față de alții și, décă nu se observă mai curênd acestea, atuncĭ se sgudue din fundament caracterul lui moral, la care a putut ajunge până aci, și se strică cu desěvêrșire. Intêmplat odată lucrul acesta, cu greu, fórte cu greu mai poțĭ sě-l restabilescĭ, ca pe el sě poțĭ zidi mai departe cultura adevěrată a lui.

10. *Recompensele sě se aplice mai cu sémă în stadiul de jos al desvoltării morale, când adecă nu e destul de desvoltat în elev interesul de a face bine din îndemn propriu și nu scie a-șĭ afla mulțumirea în împlinirea datoriei sale; după aceea pe încetul se caute a sě desbăra de ele*, precum se desbărézǎ de cei-ce-l țin, ca sě nu cadă, când e mic, séu de linii la scriere.

11. *Ca premiĭ sě nu se dea școlarului decât lucrurĭ folositóre lui și admise de pedagogiă.* La început ele sunt mai simple și-i servesc mai mult ca jucării. Cu cât înaintézǎ elevul, ele devin mai seriose și mai folositóre pentru el. D. e. cărțĭ frumóse de cetit, carĭ însě sě corěspundă gradului sěu de pricepere, sě corěspundă ca limbă și stil și în sfîrșit sě cultive sentimente nobile în el.

12. *E consult, ca din când în când învěțătorul sě remunereze clasa întrégă*, d. e. când elevii au fost cu toții liniștițĭ în clasă, séu au dat cu toții rěspunsurĭ bune, séu șĭ-au făcut cu toții temele date. In casurile acestea el le adresézǎ cuvinte de laudă, ca: Adĭ îmĭ place cum v'ațĭ purtat! séu: Ce bine ar fi, când v'ațĭ purta tot-déuna ca adĭ! séu: După amédĭ facem o escursiune în cutare loc; séu: La sfîrșitul órei următóre vě spun o istoriórǎ frumósǎ; séu: După amédĭ vě învěț în curtea școlei un joc nou ș. a. Tóte acestea și altele asemenea lor dau școlarilor peste tot, chiar și celor leneșĭ, impuls spre învěțătură, fac sě crescă și sě se desvólte afecțiunea și iubirea lor cătră învěțător și în același timp sě îșĭ uite a mai aștepta și alte recompense.

Tóte considerațiunile comunicate ne dictézǎ, ca noi sě fim precauțĭ, prevědětorĭ, crutătorĭ și consciențioșĭ în aplicarea recompenselor, ca ele într'adevěr sě contribue ca îndemnurĭ la desvoltarea vieței intelectuale și a sentimentelor morale în elev, în scopul de a se forma din el la vreme un om deștept și muncitor și mai pe sus de tóte cu adevěrată tărie de caracter moral.

ECONOMIA.

Cultura legumilor de sěmênță.

Cultura legumilor de sěmênță în economia casnică este un isvor de venite prețios și folositor, de-o parte pentru-că orĭ-cât de eftină ni-s'ar păré sěmênța, când o cumpărăm, totușĭ costă și ea banĭ, ér de altă-parte sunt mai bune și mai sigure, ca cele cumpărate, carĭ une-orĭ ne mai pot și înșela.

S'a constatat, că nu numai cultura legumilor de sěmênță, ci chiar și a altor plante, cum sunt plantele de nutreț, pot sě aducă în economiă mai mult folos, decât însă-șĭ cultura legumilor și a plantelor respective.

In privința acésta s'au făcut numěróse încercărĭ și resultatul a fost pe deplin mulțămitor. Astfel, décă s'ar cultiva pe o tablă cât de mică verze orĭ crastavețĭ de sěmênță și, strîngêndu-se sěmênța, s'ar vinde primăvara, sigur, că prețul de pe sěmênță ar face mai mult, decât legumile cultivate pe acel pămênt. Décă s'ar strînge sěmênța de pe un hectar cultivat cu trifoiu, luțernă séu măzěriche, sigur, că și aceea ar valora mai mult ca nutrețul, ce s'ar face pe el.

Dér sě dicem, că nu tóte economele nóstre au grădinĭ destul de marĭ și pentru cultura legumilor de sěmênță, sě dicem, că nicĭ pămêntul nu e pretutindenea într'o formă de bun, apoi că unele póte n'au nicĭ locurĭ acomodate pentru păstrarea legumilor séu a sěmințelor peste iérnă, că unele póte n'au nicĭ cunoscințele de lipsă pentru strîngerea și păstrarea lor: totușĭ vědênd, cum cultivă legumĭ și strîng sěmênța lor, alte econome de pe la orașe, din apropierea acestora séu chiar și mai din depărtare, apoi trebue sě o recomândăm și economelor nóstre ca pe un lucru bun și folositor totodată.

Adevěrat, că nu tóte legumile sunt vrednice de a se cultiva pentru sěmênță, cu deosebire în economiile mai micĭ. Astfel de legumĭ sunt acelea, din a căror sěmênță ne trebue primăvara numai fórte puțină. Dér décă vedem, că prisosul sěmênței îl putem vinde fără mare greutate, atuncĭ nu trebue sě mai stăm la nicĭ o îndoélă în privința acésta.

Pentru cultura legumilor de sěmênță se recere, ca pămêntul sě fie cât se póte de bine lucrat, apoi trebue sě fie umed și, pe lângă acestea sě fie ținut tot-déuna curat de buruênă, ca legumile sě pótă afla acolo tóte recerințele de încolțire, crescere și cócere.

O altă recerință, nu de puțină însěmnătate pentru cultura legumilor de sěmênță este și aceea, ca sě se alégă tot-déuna plantele cele mai frumóse și mai bine desvoltate, pentru-că și aci se adeveresce proverbul: „ce samenĭ, aceea rěsare“.

In economiile mai micĭ, sěměnatul se póte face și numai din mână împrăștiat, ér în cele mai marĭ se póte face și cu mașina. Sěměnatul unor legumĭ trebue sě se facă mai întâiu în resadniță (melegar) și numai rěsadul acelora se resădesce apoi în grădina de legumĭ.

Rěsadurile tinere, mai întâiu trebue plivite și numai după aceea săpate. La plivit, ca și la săpat trebue îngrijit, ca sě nu se smulgă séu misce tinerele plante, căcĭ atuncĭ tînjesc multă vreme, ba une-orĭ pot chiar sě și piérǎ. Lângă legumile de sěmînță, carĭ produc vlăstare (lujerĭ) mai grele, de atêrnă la pămênt, trebue implântațĭ parĭ, ér acelea, carĭ nu se pot urca, trebue legate.

Strînsul sěmințelor de legumĭ se face în deosebite modurĭ. Unele se adună cu vlăstarele, pe carĭ cresc dimpreună, apoi se légă la olaltă și astfel se pun un timp óre-care încă la sóre, ca sě se usuce și mai bine și numai la urmă se sfarmă séu îmblătesc și vêntură, ér sěmênța se păstrézǎ după aceea la un loc svêntat, până când trebue. Altele se culeg cu păstăile dimpreună și asemenea se sfarmă séu îmblătesc, din altele se scot sîmburii și aceștia se uscă bine, apoi se pun la păstrare, ér dela altele se aleg plantele cele mai frumóse, carĭ se păstrézǎ în decursul iernii în pivniță și numai primăvara se pun în grădină, ca sě pótă produce sěmênța de lipsă, cum sunt: verzele, napii, morcovii pětrânjeii ș. a.

Precum sěmênțele strînse dela unele legume, trebue bine păstrate în locurĭ svêntate și din când în când cercetate și vênturate, ușa și plantele strînse pentru sěmênță trebue bine îngrijite, ca sě nu se putredéscă séu strice, căcĭ în asemenea casurĭ nu pot produce sěmênța de lipsă.

Décă nu cunóscem bine fiă-care specie de sěmênță, pentru a se amesteca, trebue sě se însemne pe hârtia séu săculețul, în care s'au pus sěmênțele, numele lor.

Sěmênțele de legumĭ, ca și cele de bucate, trebue mai întâiu cercate, ca sě vedem, décă sunt bune séu nu, adecă încolțesc și rěsar, séu numai se putredesc în pămênt. Pentru-că nu numai sěmênțele cumpěrate ne pot înșela în privința rěsăritului, după cum am dis și la început, ci și acelea, pe carĭ le cultivăm noi înși-ne, décă nu le-am cules, când au fost deplin cópte, décă nu le-am uscat séu vênturat bine și décă nu le-am păstrat și îngrijit cum se cade.

Strînsul sěmênțelor în měsură mai mare póte aduce și un venit în economia casnică. Despre acésta s'au putut convinge cele mai multe din economele nóstre, carĭ au cumpărat când și când astfel de sěmênțe. Nu putem recomanda îndestul, ca sě nu-șĭ mai dea femeile nóstre primăvara óuěle, făina séu slănina pe sěmênțe, ci sě le cultive ele, în grădinile lor.

I. G.

Preotul și școla.

— Dece poruncĭ. —

1. Sě nu uițĭ, că școla este localul unde tîněra generațiă primesce treptat elementele instrucțiunei și educațiunei de carĭ poporul, pe care-l păstorescĭ, duce mai multă lipsă, ca orĭ-care altul; de aceea în luna acésta, August, du-te nesmintit în localul școlei și, de cumva pěreții nu-s lipițĭ și văruițĭ, cum se recere, și podelele nu sunt curățite; de cumva sunt ferestri sparte, băncĭ și tabele nefolositóre dispune și mijlocesce numai decât a se face și a se pune tóte în ordinea cea mai bună, pentru ca la 15 Sept. tinerii școlarĭ sě fie surprinșĭ și impresionațĭ de localul model, în ordine esemplară și curat ca oglinda, căcĭ acestea douě împrejurărĭ au mare înriurință asupra fragedului lor *eu*, din punct de vedere al crescerei!

2. Sě nu uițĭ, că, décă localul școlei nu este corěspundětor din punct de vedere tehnic, séu dórǎ este prea strîmt pentru numěrul micuților obligațĭ a cerceta școla cuotidiană — până ce vei puté face unul nou — sě închiriezĭ cea mai acomodată casă din parochia ta, și după văruirea și curățirea ei cum sě cuvine, dispune mutarea și aranjarea mobiliarului scolastic în acésta; nu uita însě, că încă și lângă acest local sě fie latrinele de lipsă. Grijind de tóte acestea de timpuriu, fii sigur, că vei scăpa de multe neajunsurĭ.

3. Sě nu uițĭ de a provedé școla cu materialul de scris: cretă, hârtiă, ceruse, pene, negrélǎ, burete, lineal etc.; apoi cu harta comitatului, Regatului Ungariei, Austro-Ungaria, Europa, Semigloburile, harta celor 5 continente, sciut fiind, că fără rechisitele necesare și indispensabile, nicĭ cel mai strălucit artist nu póte produce nimic; dér apoi învěțătorul!

4. Estrage din matricula botezaților băieții și copilele, carĭ ca începětorĭ sunt obligațĭ a frecventa școla cuotidiană și conspectul acesta îl comunică învěțătorului și primăriei comunale, pentru evidența cuvenită.

5. Sě nu întrelașĭ a aduce aminte la tótă ocasia credincioșilor, ca sě-șĭ trimită regulat copiiĭ la școlă și în predicele, ce le ții în sfânta biserică tot-déuna încopciézǎ însemnětatea școlei și folósele nespus de marĭ, carĭ le au ómenii dela dênsa.

6. Se nu uițĭ a te informa despre efectul predicelor tale în causa școlei prin aceea, că te vei presenta însu-țĭ în anumite óre de prelegere și te vei convinge din diarul de absenții, copiiĭ căror credincioșĭ absentézǎ dela prelegere.

7. Sě nu întrelașĭ îndată la începutul anului școl. în înțelegere cu învěțătorul de a așterne tot la douě sěptěmânĭ lista de absentărĭ privitóre la școlarii acelor părințĭ, carĭ din înděrětniciă și dîcoșiă nu-ĭ trimit regulat la prelegerĭ; făcênd astfel, mai târdiu nu vei avé něcas.

---

mêntul trist și grabnic al sfîrșitului sěu, de a părăsì acest oraș pentru a-l scăpa de rěsbunarea Turcilor. Căcĭ părăsind Bucurescĭĭ, Tudor scia fórte bine, că opera-i de regenerare începută cu atâta greutate de sacrificii, sě evapora, sě stingea, de-óre-ce afară din capitala țěrii nu mai era cu putință a o continua și duce la împlinire. Dér ce era sé facă? In ignoranța și slăbiciunea ei, poporimea din oraș îl rugase cu lacrěmĭ în ochi sě plece, căcĭ unde puté ea înțelege marea ideiă, ce nutria inima revoluționarului! — și Tudor a plecat. Ĕtă de ce îl vedem mai târdiu pe Tudor, în lagărul sěu dela Golescĭ, trist, abătut și pierdut în gândurĭ, dile întregĭ chibzuind în tăcere, cum ar puté înainte de a murì, sě îmlipnéscă planul sěu de regenerare și sě vadă scăpat de un jug asupritor pe iubitul lui popor, pentru al cărui bine îșĭ sacrificase avutul și viața sa întrégă.

Și urmărind cu prețul vieței sale împlinirea misiunii sfinte, căreia se devotase, Tudor a căutat sě feréscă mișcarea lui dela abaterĭ nelegiuite, căcĭ el doria trainica îndreptare a relelor pe o cale umanitară, ér nu pe calea esceselor și a rěsbunărilor sângeróse. Acesta este al treilea merit al lui Tudor și chiar cel mai mare, décă luăm în sémă, că mai tóte revoluțiunile s'au potolit cu sânge omenesc. Idealul lui Tudor era de a dobândì printr'o manifestațiune impunătóre, dér pacĭnică, ceea-ce un altul ar fi căutat se dobândéscă pe calea rěsbunării. Acest ideal trupa lui Tudor nu l'a înțeles și de aci ruptura între ea și Tudor. El, din fire îndurător și blând, pedepsia cu mórte orĭ-ce călcare séu abatere dela scopul ce urmăria. Se póte ca acéstă severitate a lui Tudor sě fi întrecut orĭ-ce margine, dér cine scie câte lupte interne n'au sbătut cugetul lui, de témă că iertând jafurile lor, ei sě nu le îmulțéscă și îmulțindu-le sě nu compromiță astfel marea operă începută cu atâtea jertfe. El scia, că glótele se țin în frêu cu o mână de fier, dér el uità, că glótele sunt mai tot-déuna rěsbunătóre! Acéstă severitate nemărginită, dér justă, a fost și causa peirei sale repedĭ.

Tudor a perit jertfă dragostei nețěrmurite pentru popor, jertfă devotamentului sěu sublim pentru planul măreț ce concepuse, jertfă intențiilor sale umanitare. Și a perit cu amărăciune în suflet, că n'a putut sěvêrșì opera-i cea mare, că n'a putut realisa în viață fiind, ideia sfântă pentru care el luptase, că n'a putut vedé înaintea morțiĭ desrobirea poporului pentru care se jertfise. Tudor a murit, dér opera lui nu s'a stins cu dênsul. El a fost ultima victimă a regimului fanariotic, căcĭ pe mormêntul lui s'a plămădit regenerarea poporului sěu, mântuit dintr'o robie fără sémĕn în istoriă. O mișcare atât de sinceră și de impunătóre ca acea a lui Tudor, espresiune adêncă a unui neam întreg, care nu cerea decât redobândirea libertăților perdute, — a uimit până și pe strěinĭ. Pórta a fost cea dintâiu a recunósce, de o parte dreptatea causei române și de alta influența fatală și perfidia nemărginită a elementului fanariot. Mișcarea lui Tudor a convins'o repede de martiriul seculor al poporului român și de sinceritatea simțěmintelor sale față de dênsa. Fără revoluția lui Tudor, cererile boierilor românĭ ar fi fost nesocotite de Turcĭ; dér când vědură, că un ném întreg cere restatornicirea vechei sale stărĭ, prin glasul unui singur om, ei ne-au admirat precum ne-au admirat toțĭ strěinii de pe acea vreme; și admirându-ne, s'au grăbit a împlinì cererea nóstră. Domnia fanariotă a încetat, cea pămêntênă i-a luat locul. O eră de renascere începù. Acéstă renascere Tudor a rescumpěrat'o cu sângele sěu, lui o datorăm. Ĕtă de ce, revoluția lui Tudor Vladimirescu e de o însemnětate atât de mare în mișcarea nóstră de regenerare și cu drept cuvênt sě datorézǎ dela acéstă epocă o nouă periódǎ în istoria némului nostru.

(Din „Amicul Tinerimei“.)

---

8. Sĕ nu uiţĭ a spune categoric primarului şi notarului, că nu din rĕutatea directorului şi învĕţătorului sunt părinţii arătaţĭ, ci legea, ordinaţiunea şcolastică îi obligă la acésta; e de lipsă sĕ o facĭ din motivul, că mulţĭ primarĭ şi notarĭ — onóre esceptiilor — spre a se îmbuna şi a-şĭ câştiga popularitate dic părinţilor îndĕrĕtnicĭ: „Eu, bade Ióne, nu te-aşĭ pedepsì, décă popa şi dascălul nu te-ar fi arătat. că nu-ţĭ trimeţĭ copilul la şcólă; decĭ du-te şi cere ţidulă dela ei, că nu eştĭ vinovat şi atuncı nu vei plătì 1 séu 2 corône: — Fă atentă primăria, ca lista a 2-a cu pedépsa de 1 corónă sĕ-o şi esecueze în timp de 8 dile, căcĭ décă pedépsa acésta se încasséză fără amânare, atuncĭ îndĕrĕtnicii vor vedé, că nu-i glumă şi pe viitor nicĭ şcóla, nicĭ primăria nu vor avé nĕcas cu absentările şi pedepsirea lor.

9. Sĕ nu poftescĭ, ca învĕţătorul tĕu sĕ fie avisat a-şĭ scóte pe cale administrativă modestul sĕu sălăraş; ci pururea avênd înaintea ochiului tĕu maxima sfântă a Mântuitorului, care dice „Vrednic este muncitorul de plata sa“, sĕ mijlocescĭ la forul competent, ca renta lunară séu treilunară, după cum ar fi mai bine, sĕ 'i se plătéscă punctual; căcĭ greu trăiesce învĕţătorul, care apeléză numai la simbriuţă, când simte frig şi fóme, ce nu-l lasă nicĭ sĕ dórmă; când numai din acésta trebue sĕ-şĭ procure scrierile mai nouĕ pedagogice, menite pentru cualificarea autodidactică, spre a puté merge paralel cu pretensiunile nenumĕrate a învĕţămêntului modern, — când numai din plătuţa aceea póte sĕ-şĭ plătéscă taxa în fondul de pensiune regnicolar, apoi cea de membru al reuniunei învĕţătorescĭ, împositele comitatense etc. etc. — Acestea te străduesce din tóte puterile a-le face cu atât mai mult, de-órece gradul de cultură al conducĕtorilor suflescĭ a unui popor se mĕsură şi după modul adjustării şi provederii şcólei şi învĕţătorului sĕu.

10. Ce ţie nu-ţĭ place, ca colegii tĕi sĕ-ţĭ spună pe dunga clopotului, cum se dice, la desele şi cât mai desele visitaţiunĭ şcolastice, nicĭ tu nu spune aşa învĕţătorului tĕu; ci urméză sfânta macsimă a Rescumpĕrătorului: „Mai întâiŭ între patru ochĭ, apoi 2 martorĭ“ etc., ţinênd cont şi de cealaltă, că „Nu este nimenĭ, care sĕ trăéscă şi sĕ nu greşéscă“ şi avênd în vedere recerinţa „Critica trebue sĕ lumineze, dér sĕ nu ardă!“

In 16 August 1900.

R.
învĕţător.

P O V E Ţ E.

Intre bólele pasĕrilor (galiţelor) avem de-a numĕra:

Păduchii. Pentru a tămădui pasĕrile de păduchĭ, cel mai nemerit şi mai eftin mijloc este de a-le unge bine cu unt-de-lemn şi cu petrol.

Rîia piciórelor. Pasĕrile bolnave de rîie la picióre au piciorele umflate, scorţóse, acoperite de cojĭ, carĭ rîcăite cu unghia dau nisce tărîţe făinóse. Se face o baiă caldă de câte-va minute; cojile înmuiate se dau jos cu grije, fără a lăsa sĕ sângereze piciorul şi acele cojĭ se aruncă în foc; pe urmă piciórele se ung cu pomadă de puciósă. Douĕ séu trei dile în urmă se face o baiă la picióre cu săpun şi pasĕrea este vindecată. Piciórele se mai pot unge şi cu petroleu, cu benzină, cu balsam de Canada o parte în trei părţĭ de spirt.

Monostoma. Gâscele şi raţele au adesea în fundul ochiului un vierme turtit numit: monostomum mutabile, care are o lungime de 5—6 milimetri. Acesta produce mórtea gâscelor şi a raţelor. Când bănuim, că pasĕrile au monostoma, le dăm sĕ bea o soluţiă de salicilat de sodiŭ, un gram la un litru de apă.

MULTE ŞI DE TÓTE.

Din viaţa unui cocoş.

Călcând rar, majestos, cu ciocul în sus şi pieptul arcuit, când ajunse în mijlocul curţei, ridicându-se pe vêrful piciórelor, aplecă puţin gâtul înainte, fâlfăi de douĕ orĭ din aripĭ şi un cutcurigu! puternic deşiră aerul cald. Din tóte colţurile găinile în galop veniră împrejurul lui. O adevĕrată odraslă nobilă, mândră, demn urmaş al cocoşului sĕlbatec. Cu códa lungă ca a fasanului, négră luciósă cu ape albastrui-violete, întórsă ţanţos ca o sabiă turcéscă créstа în semi-lună, roşiă ca rubinul; corpul pestriţ cu puncte neregulate şi de diferite mărimĭ şi colorĭ, când se oprea sub radele sórelui strălucea mai frumos, decât cel mai frumos mozaic. Pe acest paşă cu fulgĭ, rĕutăcios şi galantom de scărmănelĭ ca un prinţ african, găinile, mai prostruţe, decât o domnişóră de pension, îl adorau ca pe un idol. La preumblare, haremul îl înconjura umilit, el corect le oferea protecţia. Raţele, murdare ca nisce bucătărese, cu frică şi cu respect se dedeau înlăturĭ din drumul lui. Şi când el, din chochetăriă seu calcul, le acorda câte un cutcurigu! oh! Dómne, ce gălăgie în atmosferă! Sĕ fi vĕdut micile bucătărese legănându-se pe şoldorĭ şi măcăind de se audea peste 10 curţĭ!

Autoritatea lui, o autoritate de împĕrat autocrat, trecuse gardurile curţei, întindêndu-se asupra tuturor celorlalţĭ sultanĭ ai mahalalei (suburbiului). Când timpul era frumos, un cutcurigu! şi toţĭ însoţiţĭ de haremurile respective, luau drumul maidanului. Décă se intêmpla cértă, el era judecătorul, drept şi fără părtinire. Culpabilul, până se pocăia, era gonit cu ruşine şi haremul împărţit celorlalţĭ. El era vestitorul dilei, cutcurigu-ul lui, ca strigătele de ordine ale sentinelelor, transmiţêndu-se din cocoş în cocoş peste tótă mahalaua.

Au sosit şi bĕtrâneţele; trupul i-a slăbit, penele s'au sbârlit, autoritatea scade necontenit. Puii, fiiĭ bastardĭ, nu vor sĕ mai ţie socotélă de cutcurigu-ul lui răguşit, şi nu odată au sărit gardul în curtea vecinului, al cărui cocoş e tînĕr, voinic, mândru şi frumos.

Intr'o diminéţă aspră de iérnă a fost găsit îngheţat în coteţ. — „Mario, când o trece căruţa cu gunóie sĕ nu uiţĭ cocoşul!“ i-a fost tótă slujba de înmormêntare.

Amintirea lui a trăit cât i-a trăit şi generaţia. Alţii mai falnicĭ şi mai înţelepţĭ l'au înlocuit. Dér nicĭ aceştia nu vor întârdia sĕ aibă aceeaşĭ sórtă, nimic statornic fiind în lume. („Patriotul“.)

*

Porumbii din Peking.

Intre multe alte curiosităţĭ ale capitalei „împĕrăţiei cerescĭ“ se numĕră şi aceea, că acolo porumbii, sburând, flueră. Strĕinul la început nu înţelege, ce ar puté fi causa, că porumbii, carĭ sbóră peste capul lor, dau un sunet şuerător ascuţit. Décă însĕ lucrul se cercetéză mai de aprópe, se póte vedé, că de códa porumbului este fixată o fluerită mică, care e atât de uşóră, încât nu-l împedecă de loc în sborul lui. Acea flueriţă e construită aşa, încât la cea mai mică mişcare în aer produce un şuer ascuţit.

Se vorbesce, că aceste flueriţe au fost inventate de un mandarin (preot chinesesc) cu scop ca sĕ apere pe acele fiinţe sfinte Chinesilor de atacul paserilor răpitóre. Pe aceste le sparie sunetul şuerător şi astfel porumbii pot sbura prin aer liniştiţĭ.

*

Moravurĭ din China.

Neamul, care locuesce între Canton şi Ramo, are nisce moravurĭ şi obiceiurĭ cu totul diferite de al Chinesilor propiu dişĭ, carĭ nu pot suferi pe streinĭ.

Indigenii din acéstă localitate au o fisionomiă mult mai caracteristică a rassei lor, decât Chinesii propriu dişĭ şi se disting prin ospitalitatea lor. Femeile nu-şĭ mutiléză piciórele şi pórtă un costum pitoresc, care amintesce puţin vechile costume ale Elveţianelor şi Tirolеselor.

Etă acum şi modul cum contracléză aceştĭ ómenĭ căsĕtoriile. In prima di a anului, tóte fetele şi toţĭ flăcăii sĕ aşédă dealungul unui şanţ, de-o parte flăcăii şi de-altă parte fetele. Fie-care fată aruncă o minge peste şanţ, ér flăcăul, care o prinde, devine soţul ei. Se asigură, că fetele sunt fórte îndemânatice în acest joc, astfel că preferatul lor e tot-déuna sigur a prinde mingea.

Un turist a regăsit în acéstă localitate obiceiul curios despre care vorbesce Marcu Polo, obiceiul cunoscut şi în Biscaia. Adecă când se nasce un copil, bărbatul şéde în pat 30 de dile, în care timp femeia îndeplinesce tóte treburile, atât ale ei, cât şi ale bărbatului.

*

Cât trăesc pasĕrile.

Invĕţaţii naturaliştĭ îşi frământă demult mintea cu vêrsta pasĕrilor, dér n'au putut încă sĕ statoréscă anii vieţii, decât numai la puţine din aripate. Invĕţatul ornitolog engles I. H. *Gurney* încă se ocupă de anĭ de dile cu adunarea de date şi a aflat, că multe din datele vechĭ sunt greşite.

Papagalul de pildă, despre care Humboldt credea, că trăesce 120 anĭ, după Gurney nu trăesce mai mult de 80 anĭ. Despre *gâscă* s'a dis înainte cu 200 de anĭ, că trăesce chiar şi 100 de anĭ. In Amsterdam a murit în 1575 o *lebedă* de gâtul căreia era legată o pantlică, pe care era însemnat anul 1473. Despre *corb* poporul crede, că trăesce până la 200 anĭ.

Tóte aceste însĕ sunt mistificărĭ. Gurney a aflat, pe basă de date positive, că corbul nu trăesce mai mult de 60—70 anĭ. S'a aflat o *buhă*, care din 1864 trăesce cu părechia sa o viaţă fericită şi a avut 39 pui.

Dintre pasĕrile răpitóre vêrsta cea mai înaintată o are *vulturul* cu 56 anĭ. Brehm însĕ spune, că în menageria din Schönbrunn se găsea un vultur, care a trăit 80 de anĭ, ba o pajură a murit acolo în vêrsta de 118 anĭ.

Dintre pasĕrile aquatice mai marĭ: *barza* şi *pelicanul* trăesc câte 40 anĭ. Porumbul, cocoşul, curca trăesc cam 30 anĭ. Pasĕrile cântătóre nu trăesc mai mult de 25 anĭ, ba dintre *canarĭ* nu trece nicĭ una etatea de 20 anĭ.

Prognosa timpului.

(După călindarul căpit. Spăriosu.)

Sĕptĕmâna din **26 August** până în **1 Sept.**: ploi în 26, 27, 28, icĭ-colo furtunĭ.

Călendarul sĕptĕmânei.

AUGUST. are 31 dile. MĂSĂLAR.

Dilele	Călend. Iul. v.	Călend. Greg.
Dum.	13 Cuv. păr. Maxin	26 Zefirn pp.
Lunĭ	14 S. prof. Michea	27 Iosif
Marţĭ	15 † **Ador. Pr. Maria**	28 Augustin
Merc.	16 Ad. ic. d-lui Dion	29 † Tăi. c. Ioan
Joi.	17 S. m. Miron	30 Beniamin
Viner	18 S. Flor. şi Laur	31 Raimund
Sâm.	19 S. m. Andreiu	1 Sept. Egidiu

Preţurile cerealelor din piaţa Braşov.

Din 24 Aug. 1900.

Mĕsura sĕu greutatea	Calitatea.	Valuta în Kor.	fil.
1 H. L	Grâul cel mai frumos	11	60
„	Grâu mijlociu . . .	11	20
„	Grâu mai slab . . .	11	—
„	Grâu amestecat . .	9	20
„	Sĕcară frumósă. . .	7	20
„	Sĕcară mijlociă. . .	6	60
„	Orz frumos	7	20
„	Orz mijlociu. . . .	6	80
„	Ovĕs frumos. . . .	4	—
„	Ovĕs mijlociu . . .	3	60
„	Cucuruz	10	20
„	Mălaiu (meiŭ) . . .	8	—
„	Mazăre.	12	—
„	Linte	18	40
„	Fasole	10	40
„	Sĕmênţă de in . . .	22	40
„	Sĕmênţă de cânepă .	9	20
„	Cartofĭ.	1	80
„	Măzăriche.	—	—
1 kilă	Carne de vită . . .	—	88
„	Carne de porc . . .	—	96
„	Carne de berbece. .	—	64
100 kil.	Sĕu de vită prôspĕt .	50	—
„	Sĕu de vită topit . .	72	—

Cursul la bursa din Viena.

Din 24 August 1900.

Renta ung. de aur 4%	114.15
Renta de corône ung. 4%	90.50
Impr. căil. fer. ung. în aur 4½% .	120.40
Impr. căil. fer. ung. înargint. 4½%	99.10
Oblig. căil. fer. ung. de ost I. emis.	116.20
Bonurĭ rurale ungare 4%	90.60
Bonurĭ rurale croate-slavone . . .	93.—
Impr. ung. cu premii	158.50
Losurĭ pentru reg. Tisei şi Seghedin .	139.25
Renta de argint austr.	97.60
Renta de hârtie austr.	97.05
Renta de aur austr.	116.80
Losurĭ din 1860.	133.—
Acţii de-ale Băncei austro-ungară .	17.02
Acţii de-ale Băncei ung. de credit.	678.—
Acţii de-ale Băncei austr. de credit.	658.50
Napoleondorĭ	19.30
Mărcĭ imperiale	118.30—
London vista.	242.22½
Paris vista	96.25
Rente de corône austr. 4% . . .	97.75
Note italiene	90.40

Cursul pieţei Braşov.

Din 25 August 1900.

Bancnota rom.	Cump.	19.60	Vênd.	19.10
Argint român.	Cump.	18.80	Vênd.	18.90
Napoleond'orĭ.	Cump.	19.26	Vênd.	19.30
Galbenĭ	Cump.	11.24	Vênd.	11.30
Ruble Rusescĭ	Cump.	127.—	Vênd.	—.—
Mărcĭ germane	Cump.	59.—	Vênd.	—.—
Lire turcescĭ	Cump.	10.78	Vênd.	—.—
Scris. fonc. Albina 5%		100.—	Vênd.	101.—

Bursa de mărfurĭ din Budapesta.

din 33 Aug. 1900

Seminţe	Cualitatea per Hect.	Preţul per 100 chilograme dela	până la
Grâu Bănăţenesc . . .	80	7.80	7.90
Grâu dela Tisa	80	7.85	8.—
Grâu de Pesta	80	7.80	7.90
Grâu de Alba regală . .	80	7.85	7.95
Grâu de Bácska	80	7.65	7.75
Grâu unguresc de nord .	80	7.70	7.80
Grâu românesc	80	—.—	—.—

Seminţe vechi orĭ nouĕ	Soiul	Cualitatea per Hect.	Preţul per 100 chilograme dela	până la
Sĕcara . . .		70—72	6.85	7.05
Orz	nutreţ. .	60—62	6.70	6.80
Orz	de rachiu	62—64	5.90	6.10
Orz	de bere .	64—66	5.50	5.80
Ovĕs . . .		———	0.—	—.—
Cucuruz . .	bănăţén .	75	—.—	—.—
Cucuruz . .	alt soiu .	73	—.—	—.—
Cucuruz . .	„ „			
Hirişcă . .			5.—	5.30

Producte div.	Soiul		Cursul dela	până
Săm. de trifoiŭ	Luţernă ungur.	Preţul per 100 de chilograme	—.—	—.—
„	„ transilvană		—.—	—.—
„	„ bănăţénă		—.—	—.—
„	„ roşiă . .		—.—	—.—
Ulei de rapiţă	rafinat duplu .		—.—	—.—
Ulei de in . .			—.—	—.—
Unsóre de porc	dela Pesta . .		57.—	57.50
„ „	dela ţéră . . .		—.—	—.—
Slanină . . .	svêntată . . .		47.—	47.50
Prune	din Bosnia . .		50.—	51.50
„			—.—	—.—
Lictar	Slavon şi Serbia		18.—	18.50
„	din Serbia în s.		—.—	—.—
Nucĭ . . .	slavon nou . .		—.—	—.—
Gogoşĭ . . .	sêrbesc . . .		—.—	—.—
„	din Ungaria . .		—.—	—.—
Miere	unguréscĭ . . .		—.—	—.—
„	sêrbescĭ . . .		—.—	—.—
Céră	brut		—.—	—.—
Spirt	Drojdiuţe de s.		—.—	—.—

Cursul losurilor private

din 23 Aug. 1900.

	cump.	vinde
Basilica	12.65	13.65
Credit	384.—	387.—
Clary 40 fl. m.	124.—	126.—
Navig. pe Dunăre.	—.—	—.—
Insbruck	62.—	64.—
Krakau	71.75	72.75
Laibach	46.50	49.50
Buda	125.—	123.—
Palffy	131.50	133.—
Crucea roşie austriacă . .	42.50	43.50
„ „ ung.	20.70	21.70
„ „ ital.	—.—	64.—
Rudolf	63.—	65.—
Salm	—.—	—.—
Salzburg	—.—	—.—
St. Genois	188.—	193.—
Stanislau	—.—	351.—
Trientine 4½% 100 m. c. .	—.—	—.—
„ 4% 50	—.—	—.—
Waldstein	—.—	—.—
„ de 10 francĭ . . .	—.—	—.—
Banca h. ung. 4%	—.—	—.—

Proprietar: Dr. Aurel Mureşianu.
Redactor responsabil: Gregoriu Maior.

Nr. 457—1900.

Licitațiune

și pertractare de oferte.

Pentru arêndarea următórelor terenurĭ orășenescĭ și anume:

1) *Livadia de pășunat* așa numită a măcelarilor de lângă valea Bârsei.

2) *Marginea pădurei* de sub stejerișul mare.

3) *Marginea pădurei* din stejerișul mic cu *terenul din față de iérbă* lângă cărămidĕria d-lui Fr Kertsch

4) *Terenul orășenesc* lângă magazinul de lemne al orașului, pe drumul Sâmpetrului.

5) *Terenul orășenesc* din fața magazinului de lemne, pe drumul Sâmpetrului.

6) *Terenul orășenesc* din jurul locului de tir a militarilor pe timpul **dela 1 Noemvre 1900 până la 31 Octomvre 1912, se va ține în 11 Septemvre 1900 la 10 óre a. m.** în oficiul economic al orașului licitația și pertractarea ofertelor.

Condițiunile licitației și ofertelor se pot vedé la oficiul de economiă orășenesc până în ḑiua pertractărei.

De-óre-ce terenurile se arêndézá fie-care separat, și ofertele sĕ se facă pentru fie-care teren separat.

Brașov, în 25 August 1900.

1065,1—3. *Oficiul economic orășĕnesc.*

Se caută un practicant absolvent de clasa VI-a gimnasială, sub condițiunĭ fórte favorabile pentru farmacia Domnului **GUSTAW FLEISCHER** în Ó-Radna comitat. Besztercze-Naszod.

1066,1—4.

IMPORTANT pentru negutătorii cu argint de China!

Ch. G. Luxner

în Cracovia (Krakau)

recomandă lucrurile sale din **argint de China** *ca cele mai bune și mai ieftine.*

La cerere trimite catalóge și prețurĭ curente gratis și franco. 1033.7—7

În atențiunea Onor. Părinți!

Subscrisul îmĭ iau voiă a recomanda

Pensionatul meu,

în care **se primesc 5—6 fete** pe lângă tótă întreținerea **și cu prețul cel mai moderat**

Mai departe elevele vor fi instruite în **arta Pianului** și **limba germană**; la dorință vor căpăta instrucțiă **în dans** și **limba francesă.**

Brașov, în August 1900.

Cu deosebită stimă:

B. OBERT,

1064,1—3. **Strada Orfanilor nr. 10.**

AVIS.

La subsemnatul în Orĕștie (Szászváros) se capĕtă o cantitate **de 1500 Kilograme de**

Slănină grósă

albă, de pîrlit, **cu preț fórte moderat**

Voitorii de a o cumpĕra tótă sĕu dela 50 kilograme în sus, sĕ se adreseze la

Vasilie N. Bidu

1056.4—4 **în Orĕștie** (Szászváros)

Diarea urdinarea copiilor micĭ încétă sigur, folosindu-se

Ciocolata TANNIN

a lui SZTRAKA.

Prețul unei bucățĭ **40 banĭ.**

Se póte căpĕta **la farmaciile din loc.**

4—5.

Spre atențiunea consumătorilor de carne!

Carne de vită prima calitate, **costă** la Franz Witting, în **Hala cea nouĕ din oraș la scaunul nr. 11 și 12, dela 23 August** a. c.

1 Kilo 40 cr.

Se garantéză serviciŭ solid și reél.

De o cercetare numĕrósă se roga cu tótă stima

1061.3—3 **Franz Witting.**

Meajunse

în frumsețǎ și bunătatea lor sunt **ciasornicele** mele

Brilant Schvarz-Stahl

Savonnett-Remontoir, duplu acoperite cu 3 capace de oțel negru brillant, mechanism precis, 3 anĭ garanție, arătătorĭ patentat, placă lucie de opal fondont, cercul arătătoriŭ. Corona de **aur duble veritabil.** Aceste ciasornice umblă 36 óre și în urma escentăriĭ elegante, le pórtă fie-cine cu plăcere.

Prețul cu pachetare și etui de pele numai 6 fl.

Ciasornice de dame Brillant, oțel negru, deschise, fórte fin lucrate **numai 7 fl.** Lanț de aur duble potrivite pentru bărbațĭ și dame **1 fl. 50 cr.** — Se trimite cu Rambus. —

Ce nu convine se schimbă, séu se înapoiéză banii, de aceea nu este nici un risic.

(3) 9—10

JOSEF SPIERING, WIEN I. Postgasse 2.

Catalog ilustrat cu ciasornice, lanțurĭ, inele etc. gratis și franco.

Academia comercială din Graz.

Institut public, ce stă sub inspecțiunea directă a înaltului ministeriu de Instrucțiune, subvenționat de stat, într'un rang cu celelalte școlĭ medii superióre, a cărui absolvențĭ au dreptul a servi în armată ca voluntarĭ pe un an.

In 17 Septemvre se începe al 38-lea an școlastic.

Vor fi primițĭ absolvențĭ ai școlei medie inferióre și civile, carĭ se înscriu în anul 1900 pe cursul prim, vor absolva academia **în 3 anĭ.** Cei cu calificație mai inferióră vor avé se frecquenteze **o clasă pregătitóre.**

De-órece la tóte academiile comerciale din când în când cursurile se prelungesc pe câte 4 anĭ, clasa de pregătire din anul școl. 1900—1901 este astfel întocmită, încât corespunde primei clase, ce se va înființa, așa că elevul din acéstă clasă pregătitóre póte trece în clasa a doua a unei academiĭ comerciale cu 4 cursurĭ.

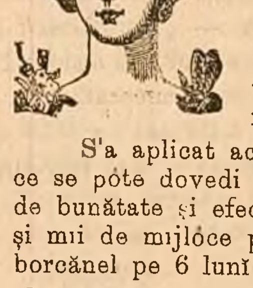
La acest institut mai este în legătură și un curs de un an (ce se începe dela 1 Octomvre) pentru abiturienții șcólelor medie sup., carĭ voesc sĕ se aplice pentru întreprinderĭ comerciale, industriale, séu pentru academii (jură). Se țin și cursurĭ de un jumĕtate de an pentru Domnĭ și Dame separat.

Prospecte și alte informațiunĭ pentru primirea la academie, **se pot capĕta** dela **„Direktionskanzelei"** in GRAZ. Kaiserfeldgasse Nr. 25.

1028.7—8. **J. BERGER, director.**

Femeile din Viena au a mulțumi frumseța lor

în prima linie întrebuințărei celei mai plăcute, **renumitei** și cu deplin efect

Original Pasta Pompadour

inventată de fericit med. Dr. A. RIX.

Cine se folosesce de acest mijloc, *capĕtă o colóre sănĕtósă a fetei, teint frumos fără încrețiturĭ* până la bĕtrânețe, depărtéză pistruie, pete de ficat, bubat, coși, roșeță și tóte necurățeniile pielei, despre ce se garantéză, séu se dă bani îndĕrĕt.

S'a aplicat acésta pomadă, de persóne distinse, artiștĭ etc., deja de 40 anĭ, ce se póte dovedi cu atestate și epistole de recunoscință. Cea mai bună dovadă de bunătate și efectul ei este, că esistă de 40 anĭ și în intervalul acesta sute și mii de mijlóce pentru frumsețe séu inventat și érășĭ au dispărut. Prețul unui borcănel pe 6 lunĭ **1 fl. 50 cr.** Sul de probă bucata **50 cr.**

Laptele Pompadour dă pielei o albéță ca laptele, care remâne și după ce se spală fața. Un flacon original **1 fl. 50 cr.**

Pompadour săpun 30 cr. Pompadour pudră rosa crême albă **1 fl. 25 cr.**

A se adresa cu confiență la WILHELMINE RIX Dr. Wwe SÖHNE (Anton Rix & Bruder), WIEN Praterstrasse Nr. 14. — In **Budapesta** la IOSIF TÖRÖK Königsgasse Nr. 12, în **Brașov** la VICTOR ROTH Farmacia „la urs" lângă teatru, la **TEUTSCH & TARTLER.** — Pachetele sunt plombate. 5—9,889.

---

15 bucățĭ 3 fl. 05 cr.

In viață nu se mai dă rara ocasiune de a puté cumpĕra **numai cu fl. 3.05 cr.** următórea splendidă colecțiune de obiecte:

1 **pompos orologiŭ** de busunar Ancker-Remontoir de nickel, care merge regulat; garanție 3 anĭ.
1 **lanț Goldin adevĕrat,** séu nickel.
2 **inele goldin** imit. în façonul cel mai nou cu briliante imit.
2 **nasturĭ** pentru mangete, aur dublu cu mechanism,
3 **nasturĭ** de chemisettes,
1 **nasture** pentru guler,
1 **ac** eleeant de cravată,
1 **etui** pentru Ciasornic-Ancker,
1 **oglindă** de busunar, cu etui.
1 **părechiă de cercei** de argint, cel mai nou façon.

Tóte aceste 15 obiecte de podóbă, la olaltă cu orologiul Ancker-Remontoir costă **numai 3 fl. 05 cr.**

Aceste 15 obiecte, dér în locul ciasornicului Ancker-Remontoir, un alt orologiu Patent-Jubileu de Goldin, care înlocuesce pe deplin un orologiu de aur, și garanță de 3 anĭ, **costă numai 6 fl. 10 cr.** Ceea ce nu convine, bucuros ce înschimbă séu se inapoiază banii astfel că e eschis orĭ-ce risic. — Asemenea anunciurĭ sunt imitate.

Comandele se pot face cu banĭ gata orĭ cu rambursa (Nachnahme) dela

E. HOLZER, deposit en gros de orológe și giuvelli

în CRACOVIA (Krakau, Stradom 18) în Austria.

Liferantul Asociației oficianților de stat austriacĭ ces. reg.

Prețurĭ curente ilustrate gratis și franco. 4—4

Subscrisul recomandă onor. P. T. public

ATELIERUL sĕu de CROITORIE

bine asortat, cu stofe diferite fine și calitate bună, pentru haine bărbătescĭ.

Asigur pe onor. public a-l servi după cele mai nouĕ receринțe ale modei, solid, la timp și cu prețurĭ moderate.

Comandele a se adresa la

George Bucă

croitor bărbătesc

Brașov (Strada Orfanilor Nr. 5.)

ANUNCIURI

(inserțiuni și reclame)

sunt a se adresa subscrisei administrațiunĭ. In casul publicării unui anunciu mai mult de odată se face scădĕmênt, care cresce cu cât publicarea se face mai de multe-orĭ.

Administr. „Gazetei Trans."